

## Täysistunto

**Torstai 12.11.2015 klo 15.59—19.19**

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 19.19.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (15.59—17.53) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.53—19.19).

### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

### 2. Suullinen kyselytunti

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

#### 2.1. Suullinen kysymys sote-uudistuksesta (Tuula Haatainen sd)

Suullinen kysymys SKT 48/2015 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Edustaja Haatainen.

*Keskustelu*

16.01 **Tuula Haatainen sd:** Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että hallitus edistää sote-uudistusta. Uudistuksen tavoitteenahan on ollut, että ihmiset pääsevät nopeammin ja pompottelematta hoitoon, hyvinvointierot kaventuvat ja kustannusten kasvua hillitään. Lauantain vastaisena yönä kuulumme, että hallitus päättikin maakuntahallintouudistuksesta, johon yritetään istuttaa sote-ratkaisua. Saamme sekavan hallintohimmelin, jossa valta ja vastuu ovat erkaantumassa. Kaikki asiantuntijat ovat olleet sitä mieltä, että sote-palveluiden kannalta tämä ratkaisu ei ole paras mahdollinen.

Arvoisa pääministerin sijainen, hallitus aikoo säästää 3 miljardia euroa sote-menoista. Kysynkin teiltä, kun teidän ministeriönne virkamiehet laskivat 12 alueen pohjalta 3 miljardin säästön, jota he pitivät järkevänä: voisitteko kertoa kansalaisille, miten perustelette, että alueita syntyykin nyt sekä 18 että 15?

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**16.03 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin sote-ratkaisu saatiin aikaiseksi, ja ratkaisu muodostuu siis siitä, että meillä on 18 itsehallintoaluetta ja 15 sote-aluetta. Ja te kysyitte tästä 3 miljardin säästöstä.

Meillä oli tässä kolme tavoitetta. Numero 1 oli se, että kestävyysvajeen näkökulmasta säästetään 3 miljardia. Numero 2 oli se, että verotus ei kiristy, ja numero 3 oli se, että palvelut paranevat. Uskon, että tämä kokonaisratkaisu, kun se syntyy ja saadaan voimaan vuonna 2019, tulee tämän tekemään.

Säästöistä oikeastaan kolme asiaa: 1) valtiolla on vahva ohjaus, 2) nämä päätökset tehdään leveämmillä hartioilla kuin koskaan aikaisemmin ja 3) kilpailua lisätään.

Tämä on minun mielestäni erinomainen sote-ratkaisu yhdistettynä erinomaiseen aluehallinnon ratkaisuun.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

**16.04 Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä koko sote-uudistuksen ytimeen. Ratkaisunhan piti tuottaa selkeä hallintomalli, joka mahdollistaa tämän integraation, ja asiantuntijat olivat tämän 12 alueen kannalla. Nyt tulee sekava hallintomalli, ja yksityisten palveluntuottajien tulo julkisen rinnalle heikentää nyt tätä integraatiota ja kansalaisille tärkeiden palveluiden kokonaisuuden hahmottamista. (Oikealta: Miten niin?)

Tästä piti syntyä kustannussäästöjä. Onko nyt käymässä niin, että alattekin valmistella tällaista palvelulupausta — kuten näissä virkamiespapereissa sanotaan — jolla kansalaisten palvelut rajataan minimiin, jotta tämä säästö voitaisiin tehdä? Taustamuistiossa todetaan, että nyt on priorisoitava, sairaaloita lakkautettava ja luotava palvelulupausta.

**16.04 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En tiedä tarkkaan, mikä tuossa oli se kysymyksen osa. Mutta me lähdimme hallituksessa siitä, että meidän piti saada kokonaisratkaisu, joka sisälsi kaksi asiaa. Yksi oli sote ja sote-uudistus, jota me tässä salissa monen puolueen voimin olemme jo yli 10 vuotta yrittäneet saada aikaan, mutta emme ole siinä kollektiivisesti onnistuneet — nyt onnistuimme. Ja toinen kokonaisuus, johonka pyrimme, oli se, että meillä olisi järkevämpi itsehallintoaluemalli kuin nykypäivänä. Ja me päädyimme järjestelmään, jossa on 18 itsehallintoaluetta. Me kävimme myös läpi sen kehikon ja tehtävät, jotka näille itsehallintoalueille kuuluvat, ja sitten päädyimme 15 sote-alueeseen, jolloin siis kolme näistä alueista, jotka eivät ole sote-alueita, ikään kuin tukeutuvat toiseen alueeseen.

Minun mielestäni tämä malli on selkeä ja ne peruseriaatteet, joihinkaan se pohjautuu, ovat myös hyviä. Korostan vielä, että on ilman muuta selvää, kun lähdemme lainsäädäntöä rakentamaan, että meidän pitää katsoa tarkkaan rahoitus, (Puhemies koputtaa) valinnanvapauskokonaisuus ja itsehallintolakiuudistus.

**16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Muutos, jota ollaan tekemässä, tehdään niille perusteille, joista on historia olemassa. Samalla pitää nähdä kauas tulevaisuuteen ja muistaa se ykkösasia: Nykymenolla on varmaa, että palvelut rapautuvat. Nykymenolla on varmaa, että terveyserot lisääntyvät. Nykymenolla on varmaa, että meidän rahamme eivät tule riittämään millään lailla.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Hallitus on tekemässä hallintohimmeleiden vallankumouksen. (Välihuutoja) Järjestäjä-vastuullisia toimijoita on jatkossa 18. Sote-vastuullisia on yhteistyön jälkeen 15. Nykytilanteessa järjestämisvastuussa olevia — niitä toimijoita, joilla on vastuu palvelujen aikaansaamisesta ja olemassaolosta — on hyvän matkaa toista sataa. Puhumattakaan niistä muista, sadoista organisaatioista, jotka tässä purkautuvat.

Ihminen on ykkönen. Ihmisen palvelu, hoivan tarve — se on se palvelulupaus, jonka tämä hallitus antaa.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Vielä edustaja Haatainen.

**16.07 Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn vielä pääministerin sijaiselta, ministeri Stubbilta: Nyt nämä virkamiesten arviot perustuivat 12 alueen malliin, selkeään yksiportaiseen hallintomalliin, jolla oli tulossa 3 miljardin säästöt, ja nyt te päädyitte 18:aan ja 15:een alueeseen ja luotte hallintobyrokratiaa. Kysyn vielä kerran: Kun virkamiehet sanovat selkeästi, että nyt on pakko priorisoida, leikata palveluita, sulkea sairaaloita, että enää ei tämä järkevöittäminen riitä säästöjen saamiseksi, niin mitä vastaatte nyt kansalaisille, jotka ovat huolestuneita palveluistaan? Tullaanko priorisoimaan, luomaan palvelukokonaisuuksia, joissa tehdään tietty raja — tämän saatte, ja ylimenevästä pitää maksaa itse tai ottaa päälle vakuutus?

**16.08 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme kokonaisuutta tässä vastaukseksi.

Ensimmäinen liittyy uuteen aluehallintojärjestelmään. Siinä me olemme päätyneet siihen, että järjestämis päätöksen yhteydessä katsomme alueiden kokonaismäärää, siis sote-alueiden kokonaismäärää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos asiantuntijat olivat oikeassa, se haarukka voi muodostua jonnekin 5—12:een, ja jos he olivat väärässä, niin sitten me pidämme kiinni siitä 15:stä. Eli siinä mielessä tämä järjestelmä on selkeä.

Toinen kokonaisuus, joka tähän liittyy, on ne säästöt. Uskon vahvasti siihen, että myös tällä virkavastuulla tehdyllä sote-uudistuksen säästömekanismilla — päivätty 4.11. kello 11.00 — todennetaan se, että kestävyysvajeen 3 miljardia hoidetaan ja että verotus ei kiristy.

Sitten tähän liittyvät, totta kai, ne tavat, joilla me teemme, ja yksi niistä kokonaisuuksista on valinnanvapaus. Haluan tässä korostaa, että valtio tekee sen päätöksen, tekee ikään kuin kehikon ja sen jälkeen suomalainen potilas (Puhemies koputtaa) voi valita yksityisen, kolmannen sektorin tai julkisen puolen.

**16.09 Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että meillä on tässä käsittelyssä erittäin tarpeellinen, tärkeä ja erittäin iso uudistus, mitä on tehty jo 15 vuotta vähintäänkin. Hyvä, että hallitus pääsi tästä sopuun nyt, mutta näyttää siltä, että teillä on edelleen erittäin isoja kysymyksiä auki erityisesti tämän valinnanvapauden osalta. Edelleenkin meille ei ole avautunut, kuka valitsee, mitä valitsee ja keneltä valitsee. Nämä ovat kysymyksiä, jotka vaikuttavat tämän soten onnistumiseen ja lopputulokseen.

Arvoisa pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Stubb, kysyn vielä kerran teiltä: mistä syntyvät ne säästöt, se 3 miljardin säästö? Te puhutte valinnanvapaudesta, joka minun käsitykseni mukaan päinvastoin lisää kustannuksia. Tekeekö tämä sote-uudistus nyt

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

sen, että tässä tullaan säästämään hoidon saatavuudesta ja laadusta? Nämä ovat erittäin tärkeitä kysymyksiä meidän kansalaisille.

**16.10 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Laadusta ei tässä tingitä. Jos me katsomme tätä kokonaispakettia, joka on syntynyt, vaikka parina valinnanvapaus ja säästöt. Valinnanvapaus lisää tasa-arvoa meidän nykyään epätasa-arvoiseen terveys- ja sosiaalipalvelujärjestelmäämme, (Hälinää) jossa ihmisillä, joilla ei ole työterveyshuoltoa tai ei ole rahaa, ei kerta kaikkiaan ole mahdollisuuksia saada samantyyppisiä samanaikaisia palveluita. 1) Tämä lisää tasa-arvoa. 2) Se lisää myös valinnanvapautta. 3) Se vähentää jonoja. 4) Se parantaa laatua. Nyt meidän täytyy muistaa, että meidän virkakunta, valtiovarainministeriö, on laskenut, että tällä nykymallilla, joka rakennetaan, (Paavo Arhinmäki: Mistä ne säästöt tulevat?) säästetään 3 miljardia euroa. Ja ne eivät säästy laadusta. Ymmärrän, että salin vasemmalla puolella on vaikea nähdä, että kilpailu voisi jollain tavalla lisätä tehokkuutta ja tulisi säästöjä, mutta voin taata, että näin tulee tapahtumaan.

**16.11 Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eräs sote-uudistuksen keskeinen tavoite on se, että saisimme integraation paremmin toimimaan terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden ja sitten toisaalta perustason ja erikoissairaanhoidon välillä. Integraatiollahan tarkoitetaan sitä, että nämä palveluketjut olisivat ehjiä eliikkä yhteistyö ja jatkuvuus toimisi. Herää se kysymys, että jos hallituksen tavoitteena on kuitenkin lisätä vahvasti kilpailutusta tai kilpailua — pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Stubbhan sanoi, että kilpailua tullaan vahvasti lisäämään — niin miten me pystymme turvaamaan sen, että palveluketjut kuitenkin pysyvät ehjinä ja integraatio ei vaarannu. Ja sitten toisaalta kysyisin myös, kun tässä tämänviikkoisessa tiedotustilaisuudessa kävi ilmi, että aiotte myöskin sosiaalipalvelut sisällyttää näihin palveluihin, jotka ikään kuin avataan enemmän yksityisille tuottajille, tälle raha seuraa potilasta -mallille, miten te (Puhemies koputtaa) aiotte toteuttaa sosiaalipuolen palveluiden avaamisen yksityiselle. Siellä on tietosuojaongelmia esimerkiksi, kuten hyvin tiedetään. (Puhemies koputtaa)

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ja nyt olisi ministerin vuoro.

**16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Alanko-Kahiluoto avasi sen ytimen, mistä on tarkoitus ja mitä välinettä käyttäen on tarkoitus saada kasaan tuo 3 miljardia seuraavan 15 vuoden aikana.

Me olemme tekemässä sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistämistä. Me olemme yhdistämässä perustasoa ja erityistasoa, saataisiin ne palveluketjut kuntoon tilanteessa, jossa kotona kaadutaan, lonkka murtuu. Mitä tapahtuu tilanteessa, jossa ollaan toimintakykyisenä takaisin kotona? Mikä on se ketju, se kuntoutuksen ketju, jossa on mukana terveydenhuoltoa ja sosiaalihuoltoa ihmisillä, jotka molempia tarvitsevat?

Nämä keinot, joilla tämä saadaan: Aivan keskeistä on tieto. Tiedolla johtaminen, palvelutarpeen kysyntään vastaaminen tilanteessa, jossa pitää olla tieto, mitä palveluja tullaan tarvitsemaan. Sitä pystytään ennakoimaan. Toisekseen se tiedonkulku on yksi ongelma koko tässä meidän nykymallissamme. Liikaa hajanaisia (Puhemies koputtaa) paloja.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**16.13 Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Vi talar om kanske århundradets viktigaste reform, och det som man borde minnas nu är faktiskt patienten, på vilket sätt servicen ska kunna garanteras på jämlika grunder för alla finländare i det här landet.

Arvoisa puhemies! Tässä on nyt hieman epäselvyyksiä siinä, mitä hallitus nyt tarkoittaa, kun halutaan jakaa maata 15 hoitoalueeseen mutta ainoastaan 12 alueella olisi niin sanottu täysin päivystävä sairaala. Miksi hallitus haluaa jakaa näitä alueita erilaiseen asemaan jo alusta? Miksi meillä ei ole sitten 15 täyden palvelun päivystyssairaalaa? Mitä tapahtuu aikaisemmille aluesairaaloille? Mitä tapahtuu ylipäänsä ympärivuorokautiselle päivystykselle? Jos katsotaan esimerkiksi Ruotsia, niin Ruotsissa on yli 60 sairaalaa, jotka päivystävät vuorokauden ympäri. Uskooko hallitus todella, että Suomessa pärjättäisiin 12:lla? Minä en usko siihen.

**16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei usko hallitukseen, että 12 sairaalalla pärjättäisiin, mutta sekin pitää muistaa, että tämä ei ole sairaalalaki, (Hannakaisa Heikkinen: Näin on! — Naurua) vaan tämä on palvelujen pelastaminen tilanteessa, jossa meillä ei ole palvelujen kysyntään nähden riittävästi rahaa, ellei tehdä muutosta, eikä meillä ole ammattilaisia, jotka huolehtivat hoito- ja hoivapalveluista.

Aivan ydintä on se, että tulee palveluketjut. Olen osana tätä työtä tutustunut eri puolilla Suomea jo tähän mennessä siihen, mitä tapahtuu. Varsinais-Suomesta eiliseltä päivältä on erinomainen esimerkki yksi sairaala -mallista: yksi johto, yksi rahapussi. Turun yliopistollinen keskussairaala vastaa päivystystoiminnasta niin, että aluesairaaloissakin, kolmessa aluesairaalassa, on jatkossakin ympärivuorokautista päivystystä. Tämäntyyppistä toimintaa ja työnjakoa pitää pystyä saamaan koko Suomeen. (Puhemies koputtaa)

**16.15 Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kolme hyvää asiaa: hallitus teki päätöksen, hallitus ei ole hajonnut, ainakaan vielä, ja kolmas hyvä asia on tämä valinnanvapaus. Jos se tehdään järkevästi, niin se voi todella olla hyvä, mutta se edellyttää sitä, että se palvelee kansalaisia yhdenvertaisesti.

Jag skulle ställa en fråga till ministern om just det här när det gäller valfriheten. Är det valfrihet till exempel då en Närpesbo insjuknar akut och det inte mera finns 24/7-jour i Vasa och man är tvungen att fara till Seinäjoki, är det då valfrihet?

Elikkä silloin kun närpiöläinen sairastuu ja Vaasassa ei ole enää sitä palvelua, hän joutuu menemään Seinäjoen sairaalaan. (Eduskunnasta: Pääsee!)

**16.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä oli edellisellä eduskunnalla hallituksen esitys hyvin pitkällä esityksen muodossa eduskunnan käsittelyssä. Me kaaduimme silloin — silloinen eduskunta — perustuslain 121 §:ään, kunnalliseen itsehallintoon. Toinen pykälä, joka perustuslaissa on, joka on se johtotähti, jolla viedään eteenpäin asioita, on, että ihmisellä olisi rahapussin pak-suudesta ja kotipaikasta ja myös äidinkielestä riippumatta palvelut saatavilla silloin, kun niitä palveluja tarvitsee. Nämä ovat niitä keskeisiä johtotähtiä, joita kohti matkataan.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Se, mitä tapahtuu Vaasassa, mitä tapahtuu Seinäjoella tarkan päivystyksen osalta, päätetään viime kädessä sillä alueella; alueilla päätetään se, mitä tehdään. Valtion vahvalla ohjauksella — toistan, valtion vahvalla ohjauksella — huolehditaan siitä, että myös siellä Närpiössä on omalla äidinkielellä riittävät päivystyspalvelut saatavilla.

**16.17 Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä haluaisin kysyä, mitä tarkoittatte sillä, valtiovarainministeri, että te takaatte, että säästöä syntyy. Se on aika kovin paljon taattu, varsinkin kun valtiovarainministeri olette. Minua hirvittävän paljon heikottaa ja ihmetyttää se, että te olette ripustautunut tähän niin sanottuun valinnanvapauden malliin, Ruotsin malliin. Tästä markkinaehtoisesta mallista, jota te edistätte, on Ruotsissa todettu — aivan suoraan Ruotsin viranomaisten tutkimana — että se ei ole tuottanut säästöä vaan paljon enemmän kustannuksia. Ja te nimenomaan halusitte, että tätä Ruotsin mallia Suomessa edistetään, joten minulle on tullut hyvin epäselväksi, mitä te tarkoittatte sillä, että te tällä valinnanvapauden edistämisellä tulette saamaan aikaan säästöjä. Te pikemminkin tuotatte juuri sen saman ongelman, jossa hyväosaiset ja hyvinvoivat saavat entistä enemmän hoitoa ja heikompiosaiset, sairaat saavat entistä huonompaa hoitoa. Eikö meidän tarkoitus ollut tehdä niin kuin tässä ministeri juuri edellä todisti, saada kaikille (Puhemies koputtaa) hyvää hoitoa?

**16.19 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jotta vältetään väärinkäsitykset, niin pitää katsoa tässä kahta kokonaisuutta. Valinnanvapauden osalta me emme ole rakentamassa Ruotsin mallia, emme Tanskan mallia, saati Hollannin mallia, vaan me olemme rakentamassa Suomen mallin, (Paavo Arhinmäki: Mikä se on?) sellaisen, joka sopii meille suomalaisille kaikista parhaiten. Toinen huomio on se, että valinnanvapauden tavoitteena eivät ole ne varsinaiset säästöt vaan valinnanvapauden tavoitteena on se, että meillä olisi tasa-arvoiset ja tasaveroiset sosiaali- ja terveyspalvelut, se, että valinnanvapaus lisääntyisi, ja se, että me saisimme parempia palveluja. Säästöt tulevat siitä, että meillä on vahva valtionohjaus, siitä, että syntyy kilpailua ja sitä kautta tehokkuutta. Toki meillä on vielä pitkä matka mennessä, mutta sovitaanko siitä, että kyseessä ei ole Ruotsin malli vaan Suomen malli?

**16.20 Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmisto kannattaa ihmisten valinnanvapautta, mutta me emme kannata yritysten rahastuksenvapautta. Suuri huoli tässä järjestelmässä on se, että kun Ruotsissa esimerkiksi tiedetään, että tämän mallin myötä raha seuraa äveriästä potilasta, tasa-arvo on vähentynyt, terveyserot ovat kasvaneet, niin miten luodaan se Suomen malli, joka takaa sen, että tasa-arvo paranee ja yksityisille yrityksille ei luoda rahantekokonetta. Jos katsoo, miten markkinat ovat reagoineet tähän sote-ratkaisuun ja nimenomaan tähän osuuteen, jossa halutaan yksityisiä tuoda mukaan: yksityisten lääkärifirmojen pörssikurssit ovat nousseet, Attendo ilmoitti välittömästi menevänsä pörssiin. Millä hallitus takaa, että aggressiivisen veronkierron ja veroparatiisien käyttöä ei tuoda mukaan suomalaisen terveydenhoidon rahastukseen? Luottaako valtiovarainministeri Stubb siihen, kun teillä on sekä ministeri Toivakan että ministeri Bernerin kautta omakohtaista tietoa, miten tämä aggressiivinen verosuunnittelu toimii, (Eduskunnasta: Ohhoh!) että heidän tietopohjillaan (Puhemies koputtaa) pystytään nämä virheet korjaamaan?

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**16.21 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ei ole ihme, että tässä sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden muutoksen rakentamisessa menee sekaisin. Ei ole ihme, että ihmiset ovat aika ajoin vähän keskustelun tilanteesta vaihdellen enemmän huolissaan ja vähemmän huolissaan siitä, missä neuvolapalvelut ovat tai miten lääkärin vastaanotolle pääsee tai kuinka pitkiä ne hoitojonot ovat. Me olemme rakentamassa nyt vahvalla valtion ohjauksella sitä mallia ja sitä ratkaisua, joka on Suomen malli tähän meidän tilanteeseen. Yksikään cotypeistattu ratkaisu ei onnistu meillä jo siksi, että me olemme maailmassa ensimmäisenä tekemässä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteenliittämistä yhden johdon alle yhdelle rahapussille.

**16.22 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Arhinmäen kanssa siitä, että me pyrimme tekemään sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistukset nimenomaan ihminen edellä. Ja se oli se, mitä me tavoittelimme tässä kokonaisuudessa, ja teimme ison ratkaisun. Mutta toivoisin myös tiettyä kunnioitusta meidän ministeriaitiomme suuntaan siitä päätöksestä, joka on tehty. Minä haluan henkilökohtaisesti kiittää ministeri Juha Rehulaa ja ministeri Hanna Mäntylää siitä erinomaisesta työstä, jonka he tekivät, jotta me saimme tämän ratkaisun aikaiseksi, enkä haluaisi hirveän mielelläni tähän esimerkiksi sekoittaa verokysymyksiä.

**16.22 Pirkko Mattila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä monet tutkimukset myös viime kaudella ovat jo puoltaneet tätä nyt esitettyä mallia, jossa on nimenomaan ihan mustaa valkoisella esitetty 3 miljardin säästöjä. Ei tämä kyllä niin yllätyksenä voi tulla, ja kuten valtiovarainministeri kuvasi, 10 vuotta tätä ratkaisua on etsitty, että joku on kyllä ollut koomassa, jos tätä yllätyksenä voi pitää.

Mutta tähän sote-ratkaisuun ollaan todellakin liittämässä laajempi, tätä alueellista itsehallintoa koskeva ratkaisu, ja on mielestäni erittäin tärkeää, että hallinto on sitten selvästi sitä alueiden hallintoa alueiden parhaaksi. Ilmeisesti ministeri Vehviläinen, te olette sitten tässä jatkovalmistelussa merkittävässä roolissa, ja haluaisin kysyä ministeriltä: mitkä ovat ne kulmakivet, joille tämä aluehallinto ryhdytään rakentamaan, ja vältetään sitten vaikkapa sitä putkihallintoa ja siiloutumista?

**16.23 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ollaan tekemässä todellista himmelivallankumousta. Eli olemme kokoamassa (Välihuutoja vasemmalta) alueella aluehallintoa yhteen, meillä on tällä hetkellä satoja kuntayhtymiä, ja myös soten osalta 150 kuntajärjestäjää, ja kun nämä laitetaan kaikki 18:lle itsehallintoalueelle, niin kysymys on maailman luokassa erittäin suuresta, suuresta uudistuksesta, himmelivallankumouksesta — saadaan niitä himmeleitä poistettua.

Mutta mitä tämä itsehallintouudistus tarkoittaa? Haluaisin sen ehkä kiteyttää niin, että itsehallintoalueet tarkoittavat kansanvaltaista aluehallintoa — kansanvaltaista aluehallintoa maakunnissa, siellä 18 alueella. Me olemme nytten linjanneet ne neljä asiaa, joita tämä erityisesti koskee, eli pelastustoimi, ely-keskusten kehittämistehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ympäristöterveydenhuolto, ja selvitystyö lähtee heti käyntiin, (Puhemies koputtaa) ja ripeästi etenemme.

**16.24 Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistutetaanpa nyt mieleen, että mistä tässä sote-uudistuksessa alun perin oli kyse: siis siitä, että tulee isompia

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

kokonaisuuksia, jotka ottavat kokonaisvastuun potilaasta, niin että pompottelu vähenee, niin että potilas saa hoidon oikeaan aikaan oikeassa paikassa ja nimenomaan oikean hoidon. (Olavi Ala-Nissilä: Oikein ymmärretty!)

Mutta nyt, arvoisa puhemies, (Hälinää — Puhemies koputtaa) tämä markkinamalli, jonka te, ministeri Rehula, olette tähän liittänyt: Esimerkiksi professori Jussi Huttunen, joka on 16 vuoden ajan seurannut tätä sote-uudistusta, on arvioinut, että nyt tämä markkinamalli, joka pirstoo tämän kokonaisuuden, vaarantaa näiden hyötyjen saamisen. Haluan muistuttaa, että me viime kaudella yhteistyössä teidän kanssanne vielä torjuimme tämän tavoitteen. Mikä sai teidät, ministeri Rehula, muuttamaan mielenne?

Ja, kun kysytään, että mistä näitä säästöjä tulee, niin nyt, kun te otitte tämän sekavan hallinnon (Puhemies koputtaa) ja tämän... (Puhemies: Ministeri Rehula vastaa! — Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle)

**16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Historian oppitunteja voimme tästä asiasta käydä tänään, ja todennäköisesti ensi viikon keskiviikkona jatkamme tätä historian opetusta toinen toisillemme, siitä, mitä on matkan varrella tapahtunut, (Sari Sarkomaa: Katse eteenpäin!) milloin parlamentarisesti kaikkien kanssa yhdessä, milloin erilaisilla luvuilla. Niitä on vilkkunut vuosien varrella ihan riittävästi. Tämä on muuten pienin luku, joka toistaiseksi on ollut käsittelyn pohjana. Hallitus on linjannut, että niitä hartioita on nyt tämä määrä, jotta voidaan palvelutarpeeseen vastata. Toisekseen: hallitus on linjannut kokonaisuuden, jossa on vahva valtio, jossa on hallintohimmeleitten purkamisoperaatio, jossa on huolehdittu siitä, että ihminen, joka palvelua tarvitsee, saa sen oikeaan aikaan, oikeassa paikassa, silloin kun se tarve on.

**16.27 Sanna Lauslahti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin: ei vain rakenne, vaan ennen kaikkea ihminen. Otan esimerkin ihmisen näkökulmasta. Meillä on työssä käyvä henkilö, joka on selkänsä kanssa vaivainen. Hän tarvitsisi hoitoa, hänen pitäisi päästä leikkaukseen. Useimmiten hän saattaa joutua odottamaan puoli vuotta, ja samaan aikaan me maksamme, niin työnantaja kuin meidän Kela maksaa, hänelle sairauspäivärahoja, jolloin me joudumme kysymään, onko meidän järkevää maksaa ihmisen sairastamisesta esimerkiksi 10 000 euroa hänen odotusaikansa. Silloin peruskysymys on, että onko nyt tehty ratkaisu sellainen, että me voimme todella yksikanavaisen rahoituksen tehdä ja tehdä rakenteen, jossa selkäpotilas pääsee heti hoitoon, yhteiskunta säästää ja saamme myös lisää työpäiviä.

**16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on linjannut sen muutoksen, jota ollaan tekemässä, sen muutoksen peruspaalut, ankkuroinut julkisen palvelun, ankkuroinut sen, että jatkossakin meillä on vahvoja julkisia toimijoita, jotka viime kädessä huolehtivat aina siitä, on sitten kyseessä perustason tai erityistason palvelut, että palvelut ovat saatavilla. Toisekseen peruskivet rahoituksen ja sen ihmisen oman valinnanvapauden rakentamiseksi on nyt paalutettu niin, että valmistelu voi tästä jatkaa.

Tälläkin viikolla on uutisoitu useammassa aviisissa, että sote-sopu on syntynyt. Sote-sopu on syntynyt sillä hetkellä, kun eduskunta on lain hyväksynyt ja lainsäädännön hyväksynyt keuhkotalvella 2017. Ja se on se tähtäin, että ihminen saa ne palvelut tarvittaessaan.



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

16.28 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että on löytynyt nyt ratkaisu sote-uudistuksen eteenpäinviemiseen. Se ei ole kaikilta osinsa ideaalinen, mutta pääasia, että saamme jatkossa leveille hartioille ihmisten sosiaali- ja terveyspalvelut, jotta ihmiset saavat hyvää terveyshoitoa jatkossakin tai se paranee, jotta lääkäriin pääsee.

Mutta kun kysymyksessä on myös sosiaalipalvelujen laaja uudistus, niin haluaisin kysyä tarkemmin, onko sosiaalipalveluiden kokonaisuudesta ja palveluketjuista vielä suunnitelmia tai ajatuksia. Kuinka esimerkiksi vammaisten palvelut, lastensuojelu, vanhustenhoito tullaan jatkossa järjestämään? Tuleeko vammaisen henkilö saamaan uudistuksen jälkeen parempaa hoitoa ja parempia sosiaalipalveluita ja ennaltaehkäisyä?

16.29 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on jatkossakin terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, vammaispalvelulaki, lastensuojelulaki, erillislainsäädäntö, joka ohjaa sitä tekemistä, joka antaa lainsäädäntö-, normitasoisen pohjan niille palveluille, joita perustuslainkin turvaamalla tavalla ihmisille annetaan. Ei tämä erityislainsäädäntö, sisältölainsäädäntö tästä mihinkään katoa. Nyt haetaan sitä, että laajemmilla hartioilla, osaamista tiivistämällä mahdollistetaan se, että kun on yhä enemmän esimerkiksi moniongelmaisia nuoria, kun perheet ovat moniongelmallisissa tilanteissa, niin nämä palveluketjut olisivat sellaisia, että sitä osaamista olisi kunkin tilanteen edellyttämällä tavalla.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Arvoisat edustajat, tähän teemaan palataan ensi viikolla pääministerin ilmoituksen pohjalta. Silloin käydään 2,5 tunnin mittainen keskustelu. — Tähän keskusteluun viimeinen puheenvuoro, edustaja Tölli.

16.30 **Tapani Tölli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on historiallinen. Se merkitsee organisaatioiden merkittävää selkeyttämistä ja luo edellytykset tehokkaalle johtamiselle, tiedolla johtamiselle ja sille, että potilas tai ihminen hoidetaan oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Organisaatio sinänsä ei tuo säästöjä — SDP näyttää uskovan organisaatioon sinänsä — mutta tämä luo edellytykset tietojärjestelmien yhtenäistämiseksi. Haluan kysyä erityisesti peruspalveluministeriltä: minkä merkityksen arvioitte olevan juuri näillä asioilla, että tämä luo mahdollisuuden tehokkaalle johtamiselle, uusille hoitokäytännöille ja sille, että ihmistä hoidetaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan?

16.31 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meidän on välttämätöntä saada tieto liikkumaan, itse kunkin, jokaisen suomalaisen, tiedot esimerkiksi lääkityksestä tai aikaisemmasta hoidosta, riippumatta siitä, missä me kulloinkin olemme. Se on välttämätöntä. Luodaan ne perustat, jotka mahdollistavat sen, että näistä nykyisistä tietojärjestelmien sokkeloista päästään tilanteeseen, jossa ei tule seiniä, joihin törmätään, vaan se tieto kulkee, ollaan sitten missä päin Suomea tahansa — aivan keskeinen asia oikean hoidon ja hoivan kannalta. Toisekseen, se tulevaisuus, johon varaudutaan, on senkaltainen, että sitä ei tarvitse ennustaa, (Puhemies koputtaa) mutta mitä parempi tieto meillä on hoidon ja hoivan tarpeesta esimerkiksi eri alueilla, — alueelliset erot ovat tässä isoja — niin sitä paremmin me onnistumme ja sitä paremmin meidän rahat riittävät.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.2. Suullinen kysymys pakottavasta lainsäädännöstä (Ville Niinistö vihr)

Suullinen kysymys SKT 49/2015 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Seuraava kysymys, edustaja Ville Niinistö.

*Keskustelu*

16.32 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus todella tarvitaan, mutta hallitus valmisteli eilen lausunnoille myös esityksen, jota ei tarvita. Kyse on pakkolakipaketista, jossa hallitus omakätisesti, yksipuolisesti lähtee leikkaamaan ihmisten lomarahosta 30 prosenttia. Ensimmäisestä sairauspäivärahakorvauksesta tulee palkaton, eli sitä ei korvata. Vuosilomapäiviä leikataan, ja arkipyhät muuttuvat palkattomiksi.

Hämmäntävää hallituksen lausunnoille lähtevässä esityksessä oli kaksi asiaa. Nämä on muodollisesti tarkoitettu määräaikaisiksi, niin kuin pääministeri eduskunnalle sanoi, mutta samalla sanoitte, että tosiasiaassa tarkoitus on tehdä pysyviä lakeja, pysyviä vaikutuksia leikkauksista. Miten tämä ristiriita on mahdollinen?

Toiseksi, valtiovarainministeriön korkea virkamies, apulaisbudjettipäällikkö, myönsi, että voi jopa sanoa, että kolmen vuoden aikana tämän paketin vaikutukset ovat negatiiviset taloudelle eli työllisyys heikkenee kotimaisen kysynnän heikentyessä. Eli eikö olisikin parempi tehdä silloin pitkän aikavälin palkkamalattia korostava (Puhemies koputtaa) palkkaratkaisu, jolloin ei tule lyhyen aikavälin negatiivisia vaikutuksia mutta talouden tila paranee?

16.34 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tavoitteenahan tässä on kaksi asiaa: lisätä työllisyyttä ja kasvua. Ja se on ilman muuta selvää, että kun tehdään tiettyjä kiristäviä toimenpiteitä, olivat ne sitten budjetin kautta tai muutoin lainsäädännön kautta, niin niiden lyhyen tähtäimen vaikutus voi olla taloutta supistava. Mutta ehkä yhden virheen haluaisin tuosta korjata, ja se on se, että valtiovarainministeriön ja myös tämän lakipaketin arvioissa puhutaan siitä, että tämä paketti toteutuessaan lisäisi työpaikkoja Suomeen 52 000. Se on se arvio, joka on esitetty tässä lakipaketissa.

Te ehkä panitte tuossa, joskin ihan oikein, vastakkain määräaikaisuuden substanssissa ja sitten määräaikaisuuden siinä, missä vaiheessa rajoitetaan työmarkkinoiden oikeutta sopia tässä kysymyksessä. Alusta saakka, kuten pääministeri on monesti todennut, määräaikaista on se kolme vuotta, vähän päälle, jonka aikana työmarkkinajärjestöille ei anneta mahdollisuutta säätää järjestelmää tässä asiassa, ja sitten taas substanssi pysyy sellaisenaan. Se on pysyvä.

16.35 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen yhteiskunta on perustunut sopimusyhteiskuntamalliin, ja keskeinen osa sitä on ollut se, että työ-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

markkinoilla on päästy ratkaisuihin. Niiden lähtökohtana on ollut molemminpuolinen neuvottelutavoite, ja siitä on päästy sopimukseen.

Nyt porvarihallitus on kääntänyt selkänsä tälle sopimusyhteiskunnalle. Ensin te teitte niin sanotun sisilialaisen tarjouksen, jossa te Etelärannan toiveiden mukaisesti määrittelitte ensin lopputuloksen, ja kun ay-liike ei suostunut itse leikkaamaan palkkojaan, pidentämään työaikaansa ja heikentämään työehtojaan, niin te olette nyt tuoneet tämän pakkolaki-paketin. Te olette leikkaamassa keskituloiselta, useimmissa tapauksissa julkisen sektorin naisvaltaiselta alalta tulevalta palkansaajalta vuositasolla noin 1 200—3 000 euroa etuja näillä, mitä edustaja Niinistö täällä mainitsi. Tämän on arveltu johtavan sekä ostovoiman vähenemisen kautta että muiden seurausten kautta jopa 20 000 työpaikan vähenemiseen. (Puhemies koputtaa) Mitä järkeä tässä on, arvoisa pääministerin sijainen?

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Pääministerin sijainen ensin, sitten ministeri Lindström.

**16.36 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aina on hyvä palata siihen isoon kuvaan. Meillä talous tällä hetkellä sakkaa, ja jotta me saamme myönteisen kierteen, tarvitsemme kilpailukykyä. Sitä seuraa vienti, sitä seuraa kasvu, sitä seuraavat työpaikat, sitä seuraavat verotulot ja sitä seuraa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan taso.

Me joudumme tekemään nämä päätökset tässä vaiheessa, mutta meidän ovemme on ollut alusta saakka auki sille, että työmarkkinajärjestöt löytävät korvaavat toimenpiteet tässä niin sanotussa 5+5-ratkaisussa, jossa me siis panimme ensimmäiset 5 prosenttia pöytään ja maltillinen palkkaratkaisu on se toinen. Jos tässä matkan varrella saamme työmarkkinaosaapuolilta todennettavasti sellaisen ratkaisun, jonka voimme laskea ja todentaa, niin mikä ettei.

**16.37 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten valtiovarainministeri tuossa totesi, tähän ei tietenkään ole mikään mukava asia — olen sen sanonut monta kertaa — mutta hallitus on pakotettu tässä taloustilanteessa tekemään kipeitä päätöksiä ja viemään omaa linjaansa eteenpäin. Sen takia tämä paketti on tehty. Mutta koko ajan on ollut neuvotteluyhteys työmarkkinaosapuoliin, ja se keskustelu on ollut erittäin rakentavaa. Ja nyt kun tämä lähti lausunnoille, niin tästä on mahdollisuus sitten asiantuntijoiden — liittyen työelämään, työoikeuteen, perusoikeuksiin — antaa lausunto, jonka jälkeen sitten hallitus tekee arviot näitten lausuntojen vaikutuksista, ja sen jälkeen, jos työmarkkinajärjestöt tekevät paremman tarjouksen, me voimme vetää tämän esityksen pois.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen tähän kahden edustajan jo esittämään kysymykseen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

**16.38 Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan se eilinen ulostulo valtiovarainministeriöltä oli paljastava siinä, että samaan aikaan Akava laski sen, että teidän pakkolaki-pakettinne leikkaa jopa 8 prosenttia julkisella sektorilla työskentelevien ihmisten palkoista. Eli te olette valmiita vaarantamaan näitten ammattien arvostuk-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

sen: puhutaan sairaanhoitajista, lastentarhanopettajista, poliiseista, elintärkeistä yhteiskunnallisista tehtävistä, joiden merkitystä ei sovi väheksyä. Ja te perustellette tätä, että pitää tehdä kovia taloudellisia päätöksiä, jotta talous lähtee nousuun. Mutta kun valtiovarainministeriön virkamies itse sanoo, että tämä lyhyellä aikavälillä aiheuttaa enemmän negatiivisia vaikutuksia kuin positiivisia vaikutuksia talouteen, niin eikö nyt olisi järkevämpää tarttua sopimisen tiehen, (Välihuutoja) jossa työmarkkinajärjestöt sopivat pitkän aikavälin palkkamaltista? (Puhemies koputtaa) Saadaan ne positiiviset vaikutukset mutta vältetään ihmisten ammattien (Puhemies koputtaa) polkeminen ja ihmisten toimeentulon vaarantaminen jopa viemällä 2 000 euroa kuussa tienaavalta ihmiseltä saman verran vuositasolla ansiota pois. (Ben Zyskowicz: Ja kuka estää sopimasta?)

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Nyt on hallituksen edustajan vuoro — pääministerin sijainen ilmeisesti?

**16.39 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuka estää sopimasta? (Naurua — Hälinää — Puhemies koputtaa) Me olemme siinä tilanteessa, jossa Suomen on löydettävä rakenteellisia uudistuksia, mistä me kaikki olemme vastuussa. Uskon, että jokainen suomalainen ymmärtää sen. Ja silloin, kun tehdään uudistuksia, ne eivät koskaan ole helppoja.

Meidän ongelmamme on se, että me ylimitoitimme hyvinvointiyhteiskuntamme tulot vuodesta 2000 eteenpäin noin 3 prosentin kasvuolettamaan, ja nyt me elämme sen todellisuuden kanssa, että meidän kasvumme tulee olemaan seuraavat 10 vuotta noin prosentin luokkaa. Silloin pitää tehdä erilaisia toimenpiteitä. Yksi niistä on työmarkkinajärjestelmän uudistaminen, toinen niistä on budjetin sopeuttaminen ja tasapaino. Ne eivät ole ketään vastaan. Me pyrimme tekemään ne oikeudenmukaisesti, mutta ne eivät koskaan tietenkään tunnu (Puhemies koputtaa) niiden kohteesta oikeudenmukaiselta.

**16.40 Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, osamattomuudellanne työmarkkinalogiikassa ja työmarkkinoiden toimivuudessa otatte kyllä erittäin suuren riskin, ja sen riskin maksajana on suomalainen yhteiskunta mahdollisesti. Se voi tulla tosi kalliiksi, kun vaihtoehtona on monen talousasiantuntijan, monen professorin näkemys siitä, että olisi toinen tie, järkevämpi tie, jolla maltillisella palkankorotuslinjalla samaan aikaan meidän verrokkimaissa tehdään tuntuvia palkankorotuksia, tämä yksikkökustannuskilpailukyky tasoittuu nopeaa vauhtia. Tällaisella, että te lyötte kiinni päämäärän ettekä jousta siitä, te otatte sen riskin, että työmarkkinatilanne kärjistyy, tulee palkankorotusvaatimuksia, revanssihenkeä, ja silloin myöskin se pitkä tähtäin tästä suomalaisesta kilpailukykyvystä vaarantuu kohtalokkaalla tavalla. Kuunnelkaa nyt talousasiantuntijoita, mutta kuunnelkaa myöskin kokeneita ammattiyhdistys- ja työmarkkinajohtajia.

**16.41 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Uotila, te sanotte, että hallitus ottaa suuren riskin. Vielä suuremman riskin ottaisimme, jos emme tekisi mitään. (Välihuutoja) Kun te vetoatte asiantuntijoihin: Minä kunnioitan asiantuntijoita. Aina ilmestyy yksi asiantuntija, joka sanoo, että tämä tie on oikea. Sen jälkeen ilmestyy toinen, joka sanoo, että ei kun tämä tie on oikea. Hallituksen pitää päättää, mikä on se tie, ja me olemme valinneet tämän, ja me olemme koko ajan kertoneet, että jos tulee parempi esitys, me vedämme pakkolait pois.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

16.42 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ministeri Lindström sanoo, että hallituksen on pakko päättää, niin tässä on nyt kyllä joku ihan perusteellinen väärinkäsitys. Ei teidän ole pakko päättää, eivätkä teille oikeastaan kuulukaan palkat. On paljon muita asioita, joista teidän todellakin pitää päättää, mutta kyllä länsimaisessa yhteiskunnassa vakiintunut ajattelu on se, että palkoista ja työehdoista päättävät palkansaajat ja työnantajat ja heitä edustavat järjestöt. Täällä on puhuttu näistä eri maiden malleista: Ruotsin malli, Tanskan malli ja sitten Suomen malli. Nyt se malli, jota te, ministeri Lindström, rakennatte, se on todellakin aivan erikoinen, täydellinen poikkeama niin Suomen kuin muidenkin länsimaiden mallista. Te olette tekemässä pakkolakeja, joilla leikataan työntekijöiden palkkasuhteen ehtoja ja konkreettisesti palkkoja. Se on erittäin kova linja. Pidän tätä hyvin kyseenalaisena myös perustuslain kannalta. Kysynkin, ministeri Lindström, kun te ennen vaaleja sanoitte, että te puolustatte suomalaista työmiestä: (Puhemies koputtaa) oletteko te todella valmis esittelemään nämä lait eduskunnalle?

16.43 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen, jos siihen tilanteeseen tullaan. Se on minun velvollisuuteni. Kun te sanotte, että ei ole pakko päättää: kyllä joskus on pakko tehdä päätöksiä eikä aina vain mennä sillä lailla, että kyllä joku tulee, joku ihme, ja pelastaa meidät. Sanotte, että tämä on aivan erikoinen malli. Niin on erikoinen tilannekin. Suomi on semmoisessa tilanteessa, että tässä on pakko tehdä asioita. Kuten äsken sanoin, nämä lait lähtevät lausunnolle, ja siinä voidaan ottaa sitten kantaa myös näihin perustuslaillisiin ongelmiin, ja kun virkavastuulla tätä asiaa on valmisteltu, niin hallitus on sitä mieltä, että nämä eivät ole perustuslain vastaisia, koska ne ovat tarkkarajaisia, ne kohdistuvat vain rajoitettuun osaan työ- ja virkaehtosopimusten sisällöistä, niillä ei puututa voimassa oleviin työehto- ja virkaehtosopimuksiin ja sopimusrajoitukset ovat voimassa määräajan. Muun muassa näistä syistä me uskomme tähän, että tämä on perustuslain mukainen, mutta asiantuntijathan sen sitten päättävät.

16.44 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meitä on iso joukko, jotka toivovat ja jopa uskovat, että vielä on aikaa, vielä on mahdollisuus saada aikaan yhteiskuntasopimus. Ja kun valtiovarainministeri totesi, että ovi on edelleen raollaan, niin totta kai meitä kiinnostaa kuulla, voitteko sanoa jotain: voiko näissä neuvotteluissa edelleen syntyä senkaltainen tulos, ettei tämä päämäärä, jonka oppositio on jo lyönyt lukkoon, toteutuisi vaan syntyisi mahdollisuus saada aikaan ratkaisu, jolla saataisiin yhteiskuntarauha ja kasvulle edellytyksiä?

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Pääministerin sijainen.

16.45 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten varsinainen pääministeri on moneen otteeseen todennut, niin me olemme valmiita ottamaan vastaan sellaisen ehdotuksen, joka täyttää 5+5-kriteerit, ja meidän käsityksemme mukaan työmarkkinajärjestöt käyvät tällä hetkellä neuvotteluja tästä kokonaisuudesta, ja kuten työministeri tuossa äsken totesi, me olemme valmiita ottamaan vastaan sen neuvottelutuloksen ja arvioimaan sen kokonaisuuden osana meidän lainsäädäntöpakettia. Minun mielestäni Suomen yhteiskunnan näkökulmasta on myös tärkeätä, että tällä hetkellä panostamme kahteen asiaan näiden lainsäädäntötoimenpiteiden lisäksi: yksi on palkkamallit ja toinen on työrauha.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

16.46 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, herr talman! On aivan selvää, että tämä taloustilanne on niin vaikea, että jos Suomi ei olisi euromaa, niin oltaisiin varmasti jo tässä vaiheessa devalvoitu meidän taloutta. Nyt se ei ole mahdollista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että työmarkkinauudistuksia tarvitaan. Mutta sitten tarvitaan myös luottamusta, ja se on ehkä se suurin haaste tällä hetkellä, että luottamusta ei tunnu puolin ja toisin löytyvän.

Sitten kyseenalaistetaan aika paljon näitä lukuja. Te, herra valtiovarainministeri, totesitte, että 52 000 työpaikkaa — se on ihan hyvä saavutus, jos näin on. On vain selvää, että kaikille ei ole avautunut, mistä ne työpaikat syntyvät ja miten. Tässä hallituksella on pieni viestinnällinen haaste.

Olisin kysynyt ministeri Lindströmltä sitä, että kun ainakin meidän ryhmässä on oltu vakuuttuneita siitä, että paikallinen sopiminen on se, millä oikeasti saadaan jotain aikaiseksi ja säilytetään myös työpaikkoja, niin miten tämä asia nyt etenee ja miten luodaan sitä luottamusta, mikä on se pohja sille, että paikallinen sopiminen ja malli saadaan toimimaan pitkässä juoksussa.

16.47 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Haglund puhui todella hyvän puheenvuoron. Eli tämä paikallinen sopiminen on asia, jossa on — minä näen — mahdollisuuksia, kunhan se tehdään oikealla tavalla. Se etenee nyt sillä lailla, että me olemme sitä pureskelleet kertaalleen hallituksen piirissä ja pureskelemme vielä monta kertaa. Että me katsomme sen aivan atomeiksi, millä tiellä me lähdemme etenemään. Meille tietysti, niin kuin täällä varmaan kaikille, jotka näihin asioihin ovat perehtyneet, se kulminaatiopiste tulee siitä, lähdetäänkö tässä menemään niin sanotusti TES-teitse vai lakiteitse. Tämä on se iso linja, joka hallituksen täytyy päättää, ja sitä ei ole vielä päätetty.

16.47 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on todellakin käsillä tässä hyvin tärkeä uudistus, josta on tarpeen selvästikin useaan kertaan keskustella. Sille on annettu useita nimiä, joita voidaan perustella. Aivan yhtä hyvin tätä voidaan kutsua kilpailukyvyyn edistämispaketiksi tai aivan yhtä perustellusti työpaikkojen pelastuspaketiksi.

Mutta silti tähän kysymykseen tuntuu liittyvän paljon väärinkäsityksiä, erityisen paljon ehkä täällä salissa. Yksi jatkuvasti esiin nouseva kysymys on tämä, miksi tätä edistetään tällä tavoin. No, hallitushan kerta toisensa jälkeen on osoittanut olevansa kuunteleva ja yhteistyökykyinen ja erittäin yhteistyöhaluinen ja edelleen on korostanut sitä tänäänkin täällä. Tämä väärinkäsitys lienee jo oiottu.

Mutta ehkä vielä kerran kannattaa tuoda esiin, miten tämä paketti edistää kilpailukykyä ja vientiä, kuten meidän valtiovarainministerimme on todennut näistä kuudesta askeleesta. Voisin asianomaisilta ministereiltä vaikka molemmilta kysyä: miten tämä tuo meille kasvua, miten tämä tuo meille työllisyyttä?

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Jaha, kuka aloittaa? Pääministerin sijainenko? Ministeri Stubb. (Jari Myllykoski: Vaikea kysymys!)

16.48 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näistä kuudesta askeleesta, jos pilkotaan vain se ensimmäinen, joka on se kilpai-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

lucky: Otan tästä vaikkapa arvioinnin ja selvityksen sivulta 34 ja totean, kun katsotaan tätä toimenpidekokonaisuutta, että 5 prosentilla voidaan arvioida parannettavan yksityisen sektorin työllisyyttä noin 52 000 hengellä. Jos työllisyys lisääntyy pysyvästi 52 000 hengellä, julkisen talouden kestävyysvaje pienenee noin 0,5 prosenttiyksikköä. Kyse on todellakin kokonaisuudesta, eli tämä ensimmäinen 5 prosenttia ei ole se, joka ratkaisee Suomen tulevaisuuden, yhtä tärkeä on se toinen 5 prosenttia, jossa peräänkuulutetaan palkkamalttia, ja yhtä tärkeä on itse asiassa se kolmas 5 prosenttia, jolla uudistetaan meidän työmarkkinajärjestelmäämme vaikkapa ansiosidonnaisen tai paikallisen sopimisen kautta. Nämä ovat ne toimet, joita me pystymme (Puhemies koputtaa) lainsäätäjänä tekemään. Sen jälkeen loppupelissä on kyse siitä, tuottavatko suomalaiset yritykset sellaisia palveluita ja tuotteita, jotka maailmalla myyvät.

**16.50 Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te kysyitte, mikä estää sopimasta. Se estää sopimasta, että rakennetaan alusta, jossa suositetaan toista osapuolta. Ja sopimusta edistäisi se, että hallitus olisi yhteydessä myös työnantajapuoleen ja sopisi tai ajaisi, painostaisi sille puolelle hieman joustoa näihin järjestelyihin.

Mutta sitä ihmettelen tässä paketin kokonaisuudessa, kun me puhuimme äsken sotesta, että tässä teidän omassa paketissanne lukee, että nämä esitykset todennäköisesti lisäävät sitä, että ihmiset menevät sairaana töihin. Ne todennäköisesti lisäävät myös sitä riskiä, että pitkät sairauspoissaolot lisääntyvät. Miten näillä edistetään kansantaloudellista hyvää?

Ja jos katsotaan tätä lomakokonaisuutta, niin te olette rakentamassa semmoisen leikkurin, joka leikkaa lomaa tai lomarahoja niiltä ihmisiltä, jotka ovat tällä hetkellä töissä. Mutta sitten te sanotte, että ne, jotka solmivat uuden työsopimuksen, saavat sitten lomarahasta pienen osan lakisääteisesti. Tästä seuraa (Puhemies koputtaa) sellainen sekamietelisyys, että tämä paketti työllistää lähinnä työoikeusjuristeja. (Ben Zyskowitz: Ei pidä väheksyä juristeja!)

**16.51 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Filatov on tietenkin oikeassa siinä, että eihän tämä mikään täydellinen paketti ole. Mutta nämä ovat ne keinot, mitä hallitus voi käyttää. Näihin me olemme päätyneet, ja totta kai niissä on ongelmia, kyllähän me sen tiedämme ja myönnämme, mutta kuten on sanottu moneen kertaan, tämä on se ainoa tapa, millä me voimme tähän kustannuskilpailukykyyn puuttua. Ja jälleen kerran ovi on selällä apposen auki, tervetuloa esittelemään parempi vaihtoehto. Me olemme ihan herkällä korvalla kuulemassa niitä vaihtoehtoja, ja uskon, että työmarkkinajärjestötkin miettivät näitä ja sieltä saattaa tulla ihan hyviä vaihtoehtoja. Odotetaan nyt, mikä on heidän tarjouksensa.

**16.51 Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on tullut opposition taholta varsin yllättäviä puheenvuoroja. Ensin edustaja Uotila totesi täällä, ettei arvosteta sopimista. Mitä muuta on tehty koko tämän hallituskauden ajan kuin odotettu sitä, että työmarkkinajärjestöt pystyvät sopimaan? Ja edelleen täällä on ilmoitettu, että ollaan valmiita hyväksymään, jos sieltä riittävän kunnianhimoinen ehdotus tulee.

Sitten edustaja Niinistö kertoi täällä, että alkää tehkö tätä lakipakettia vaan tehkää maltillinen palkkaratkaisu. No, olennainen osa tätä on maltillinen palkkaratkaisu, mutta se ei yksin riitä siihen kilpailukykyongelmaan, joka meillä tällä hetkellä on.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Ja sitten vielä edustaja Heinäluoma totesi, että eihän meidän pitäisi tällaisista asioista päättää ollenkaan. Eli meidän pitäisi siis toimia niin, että annetaan Suomen mennä vain vapaassa pudotuksessa alamäkeä kohden, jotta työttömyys nousee ja jotta meidän hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja romuttuu. Ei kai hallitus voi toimia tällä tavalla?

**16.52 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei voi. (Naurua)

**16.53 Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Kyllä tässä ollaan aika lailla ytimessä. Se siis koskee sitä kysymystä, saavatko vapaassa länsimaassa palkansaajat ja työnantajat sopia palkoistaan vai onko niin, että edustaja Satonen, ministeri Stubb ja ministeri Lindström päättävät palkkaleikkaukset? Tämä on ihan ytimessä nyt, arvoisat edustajat. Onko todellakin niin, että te pakkolailla leikkaatte työntekijöiden palkkoja, kun teidän on muka pakko? Ei tällaisista länsimaissa tapahdu, vaan järjestöt sopivat palkoista, eikä hallitus mene sinne työnantajan pukukoppiin, niin kuin te olette nyt tehneet ja sotkette nämä neuvottelut tällä tavalla.

Jos te ette olisi tätä pakkohommaa lähteneet alun perin tekemään, niin luulenpa, että meillä olisi kohtuullisen tasapainoinen sopimus, jossa ei kyllä niin paljon heikennettäisi työntekijöiden etuja kuin te nyt haluatte — mukaan lukien ministeri Lindström, joka ennen vaaleja lupasi moneen kertaan puolustaa suomalaista työmiestä. Nyt hän toteuttaa erittäin kovan leikkausohjelman täydellisellä pakolla länsimaiden sääntöjen vastaisesti. Onko näin, ministeri Lindström?

**16.54 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen ollut sitä mieltä, että paras yhteiskuntamalli on liberaali demokratia yhdistettynä sosiaaliseen markkinatalouteen. Mutta siinä vaiheessa, kun kyseenalaistetaan länsimaisen demokratian perusolemus, joka siis on se, että vaaleilla valitut kansanedustajat ottavat loppupelissä vastuun sekä työllisyydestä että kasvusta lainsäädännön kautta, minun mielestäni me olemme demokratian rajamailla. Se on ilman muuta selvää, että tämä hallitus ja tämä eduskunta ottavat vastuunsa. Yhtä selvää on se, että me pidämme sopimusyhteiskuntaa edelleen ja tulevaisuudessa tärkeänä osana länsimaista demokratiaa. Mutta jos sopimuksen kautta ei päästä yhteisymmärrykseen, loppupelissä vastuu on, edustaja Heinäluoma, myös teillä.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ja vielä tämän kysymyksen alkuperäiset esittäjät elikkä edustaja Niinistö ja edustaja Uotila.

**16.55 Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella huolissani siitä, mitä ministeri Stubb äsken sanoi. Siinä ei ollut mitään liberaalia. Te sanoitte, että hallituksen pitää normittaa uudella normilla se, mikä voi olla maksimipalkka tai mikä voi olla maksimisairauspäivärahan korjaus, ohi vapaan sopimisen työntekijän ja työnantajan kesken. Te olette tekemässä pakkolakia, jota ei ole länsimaisessa työoikeudessa nähty, että työntekijän oikeuksille luodaan kattoja.

Mutta tämä putkiajattelu häiritsee minua vielä enemmän. Minäkin haluan, ja vihreät haluaa, sellaista talouskasvua tukevaa politiikkaa, jolla Suomi nousee. Mutta te olette vaarantamassa niitä muita osioita tässä kustannuskilpailukyvyyn parantamisessa sillä, että te teette



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

pakkolakipaketin, josta valtiovarainministeriön omat virkamiehet sanovat, että tästä on taloudelle lyhyellä aikavälillä vain haittaa ja se vaarantaa halun sopia paikallista sopimista, joka on monin tavoin tehokkaampaa, se vaarantaa halun tehdä pitkän aikavälin palkkamalttisopimus. Nämä olisivat parempia keinoja nostaa taloutta. (Puhemies koputtaa) Oletteko, hallitus, valmiita korostamaan näiden kahden muun osuuden merkitystä ja vetämään pakkolakipaketin pois, jos ne toteutuvat paremmin?

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ja nyt vastaus hallituksen puolelta, pääministerin sijainen.

**16.56 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tarkastin vielä tuossa, mitä valtiovarainministeriön virkamies Juha Majanen on todennut, ja ehkä, edustaja Niinistö, koko teidän kysymyksenne premissi on väärä, koska te siteeraatte apulausbudjettipäällikkö Majasta väärin. Hän on todennut, että jos kolmen vuoden päästä työehdot palautuisivat ennalleen, niin tällä olisi kokonaisuutena kielteiset vaikutukset. Eli yksikään VM:n virkamies ei ole todennut tuota, mitä te äsken väititte. (Välihuutoja — Puhemies koputtaa)

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Edustaja Uotilalla on puheenvuoro.

**16.56 Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä nyt ainakin tarkoittaa sitä, että ensimmäiseen kolmeen vuoteen positiivista kehitystä ei näillä ratkaisuilla tulla saamaan. Se nyt on fakta, ja se on tullut virkamiehen sanomana selväksi. Eikä tule siitä eteenkään päin. Ja mikä oli se lähtötilanne: Sopimussyhteiskunta, jota te sanotte kunnioittavanne, lähtee siitä, että meillä on työmarkkinaosapuolet, ne tekevät ratkaisuja, ne tuovat pöytään omat ehdotuksensa esimerkiksi työmarkkinaratkaisuksi ja niin edelleen. Tällä kertaa te olette tulleet tähän väliin ja ottaneet neuvot vain työnantajapuolelta. (Eero Heinäluoma: Näinhän se on!) Te olette suoraan ottaneet sieltä ja heidän kanssaan yhdessä todenneet, että enää sitä periaatetta, että osapuolet tuovat omat neuvottelutavoitteensa, (Puhemies koputtaa) työntekijäpuoli omansa, työnantajapuoli omansa, ei toteuteta. Ja siitä asti tämä koko kuvio on mennyt pieleen.

**16.57 Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meidän hallitusohjelman nimi on Ratkaisujen Suomi. Tämä hallitus on tehnyt kunnianhimoisen hallitusohjelman. Tämä hallitus on käsitellyt Suomen historian suurinta ja vaikeinta turvapaikkakokonaisuutta. Tämä hallitus teki heti alussa vaikeat euron tulevaisuuteen ja Kreikkaan liittyvät päätökset. Tämä hallitus on tehnyt yhteiskuntasopimuksen korvaavat toimenpiteet. Tämä hallitus on tehnyt sote- ja aluehallintoratkaisut. Tämä hallitus tulee tekemään ratkaisut myös paikallisesta sopimisesta ja ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta. Tarkoittaako tämä sitä, että seuraavat kolme vuotta ovat pelkkää nousujohteista? Ei tietenkään, mutta jonkun on nämä päätökset tehtävä, ja se on tämä hallitus, ja kolmen vuoden päästä tulokset nähdään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

### 2.3. Suullinen kysymys vanhustenhuollon henkilöstömitoituksista (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 50/2015 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Seuraava kysymys, edustaja Räsänen.

*Keskustelu*

16.58 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Isänpäivän jälkeen on julkisuuteen tuotu vanhustenhoidossa esiintyneitä vakavia epäkohtia. Useissa ympärivuorokautisissa yksiköissä henkilöstön määrä suhteessa hoidettavien määrään on jo tällä hetkellä puutteellinen eli hoitavia käsiä tarvittaisiin lisää. Siksi olen huolestunut siitä, että hallitus aikoo leikata tästä ja vähentää vanhusten hoitajia alentamalla suositusta 0,5:stä hoitajasta 0,4:ään hoitajaan potilasta kohden. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että suurimman osan vuorokaudesta yhden ihmisen on hoidettava noin 18:aa vanhusta.

Viime kaudellahan eduskunta linjasi, että mitoitus on säädettävä lailla, mikäli löytyy yksikin sellainen yksikkö, jossa tuo mitoitus ei ole riittävä. (Puhemies koputtaa) Kysyn teiltä ministeri Rehula: voitteko ottaa tämän uudestaan linjattavaksi näiden epäkohtien paljastuttua, (Puhemies koputtaa) jotta kaikille ikäihmisille voitaisiin turvata ihmisarvoinen vanhuus?

16.59 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yksikin esimerkki siitä, että olemassa oleva lainsäädäntö ja olemassa olevat mitoitukset eivät ole toimineet, on liikaa. Näitä viestejä tulee valitettavankin usein. Se, mitä tavoitellaan, se, mikä on aivan keskeistä, on, että jokaiselle iästä riippumatta ja erityisesti varttuneemman sukupolven edustajalle turvataan arvokas vanhuus.

Se, mitä toimenpiteitä hallituksella on: Me yritämme tehdä vanhustalpalveluista, ikääntyvän väestön palveluista, ihmisarvoisia etsimällä aivan uusia toimintatapoja. Meillä on olemassa hyviä ratkaisumalleja esimerkiksi vanhusten kotipalveluista eri puolilla Suomea, samoin meillä on 24/7-hoidon ja hoivan muotoja, jotka ovat monennettävissä. Nykymitoituksilla, jopa pienemmillä mitoituksilla ne on mahdollista tehdä. (Puhemies koputtaa) Tässä on paljon töitä jäljellä, ja toivon mukaan nämä ikävät tapaukset... (Puhemies: Kiitoksia!) vaikka toisekseen ne ohjaavat tulevaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.4. Suullinen kysymys EU:n Venäjä-pakotteiden kompensoimisesta sianlihan tuottajille (Thomas Blomqvist r)

Suullinen kysymys SKT 51/2015 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Vielä viimeinen kysymys, edustaja Blomqvist.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

### *Keskustelu*

17.01 **Thomas Blomqvist r** (varsinainen puheenvuoro): Herr talman! Det importförbud som Ryssland infört som svar på EU:s sanktioner mot landet slår hårt mot lantbrukssektorn. Därför har EU-parlamentet anslagit 500 miljoner för att lindra de här effekterna.

Euroopan parlamentti ehdottaa, että EU:n vuoden 2016 budjetissa on 500 miljoonaa euroa, joilla lievennetään EU:n Venäjän vastaisten pakotteiden vaikutuksia. Ehdotus on, että Suomen kiintiö tästä olisi 9 miljoonaa euroa. EU:n subvention erikoisuutena on, että jäsenvaltioille annetaan samalla lupa ottaa käyttöön kansallisia tukia summan kaksinkertaistamiseen asti. Sianlihan osalta tämä olisi erittäin merkittävää, jotta elinkeino ei romahtaisi täysin. Sen alan kannattavuus on tällä hetkellä nimittäin erittäin heikko. Kysynkin ministeri Tiilikaiselta: aikooko hallitus ja ministeriö vuonna 2016 hyödyntää tätä EU:n antamaa mahdollisuutta, eli kansallisin varoin kompensoida sianlihan tuottajia (Puhemies koputtaa) niistä seurauksista, jotka ovat aiheutuneet näistä pakotteista?

17.02 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja kuvasi aivan oikein tämän Euroopan laajuisen kriisipaketin, millä maatalouden kriisiä on päätetty helpottaa, ja Suomen osuus on siitä 9 miljoonaa, mikä tulee tuolta EU:lta. Sen lisäksi hallitus on jo päättänyt lisäbudjetissa osoittaa 20 miljoonaa kansallisia varoja maatalouden tukalan tilanteen hoitamiseen. Näistä yhdestä muodostuu kokonaisuus, joka mahdollistaa tämän kansallisen lisäosan maksamisen nyt EU:n myöntämien tukien päälle. Se, miten tämä tarkkaan ottaen eri tuotantosuuntien kesken jaetaan, on vielä auki, mutta tulen huolehtimaan myös siitä, että sikatalous saa osansa näistä myönnettävistä tukieuroista.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

### **3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi autoverolain ja ajoneuvoverolain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 33/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2015 vp

#### *Ensimmäinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 5/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

### *Keskustelu*

17.03 **Antero Vartia vihr:** Arvoisa herra puhemies! Hallitus esittää, että autoveroa tulisi laskea 200 miljoonalla eurolla. Ei varmaan yllätä ketään, kun sanon, että rahoille olisi fiksumpaakin käyttöä. Jos autoveroa laskettaisiin vain 100 miljoonalla eurolla, olisi lopputu-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

los kustannusneutraali, kun hallitus on kuitenkin esittänyt, että ajoneuvoveroa nostettaisiin 100 miljoonalla.

Me jaamme varmaan kaikki sen yhteisen tavoitteen, että liikenteen päästöjä tulisi laskea. Siihen auto- ja ajoneuvovero ovat erinomaisia työkaluja. Mitä enemmän suuripäästöisiä autoja verotetaan, sitä vähemmän niitä on liikenteessä. Mitä vähemmän pienipäästöisiä autoja verotetaan, sitä enemmän niitä on liikenteessä. Erityisesti meidän tulisi suosia nollapäästöisiä autoja, ja tähän tavoitteeseen päästäisiin, jos niiden verot laskettaisiin nolnaan määrääjäksi.

Näillä sanoin esitänkin vastalauseen 4 mukaisesti, että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena, paitsi lain liitteen verotaulukko 1 muutettuna, sekä, että 2. lakiehdotus hyväksytään muutoin valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena, paitsi lain liitteen verotaulukko 1 muutettuna.

**17.04 Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vartian tekemää esitystä.

**17.05 Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on osa Sipilän hallituksen linjauksia. Uskomme, että se saa autokantaa uudistumaan. Uskomme, että se luo osaltaan uutta kasvua. Se on osana suurempaa liikenneverouudistusta, jossa sitten esimerkiksi kiristämme näitten muskeliveneitten verotusta ja raskaan liikenteen tienkäyttömaksu tulee voimaan. Tällä verotuksella voidaan myös tosiaan säädellä sitä, että autokanta uusiutuu vähäpäästöisemmäksi. Minusta se on ihan positiivinen asia ja toki helpottaa niitä keskitulaisia työntekijöitä, joiden pärjäämisestä tämä sali on monesti ollut huolissaan.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Pyydän saada huomauttaa edustajille, että muutosesitykset tehdään asian seuraavassa käsittelyssä. — Anteeksi, huomenna asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

**17.06 Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Suomessa ajetaan Euroopan vanhimmilla autoilla lähes Euroopan huonokuntoisimmilla teillä. Suomessa käytössä olevien henkilöautojen keski-ikä on 13,5 vuotta. Mitä se tarkoittaa autoissa? Se tarkoittaa sitä, että ne ovat päästöiltään huonompia kuin uudet autot, ne ovat turvallisuudeltaan huonompia kuin uudet autot. Ja sen takia pitää toimenpiteitä tehdä, että autokantamme saataisiin paremmaksi.

Niin kuin edellä edustaja Kalmari kertoi, tämä on osa hallituksen ohjelmaan kirjattua tavoitetta liikenneverouudistuksesta, ja sen tarkoitus on laskea autoveroa vaiheittain hallituskauden aikana, niin että muutoksen verotuottoa pienentävä vaikutus on noin 200 miljoonaa euroa vuoden 2019 tasolla. Vaiheittaiset alennukset on tarkoitus toteuttaa siis seuraavien neljän vuoden aikana ja kohdentaa pienipäästöisiin ajoneuvoihin ympäristöohjauksen tehostamiseksi — ja tässä siis rajaksi on asetettu tuo 140 grammaa kilometrillä. Autovero alenisi siten autoilla, joiden ominaishiilidioksidipäästö on enintään tuo. Vastaavasti, jos päästötaso on tätä suurempi, veroprosentti säilyisi nykyisen suuruisena.

Esitykseen sisältyy toisaalta myös vuotuisen ajoneuvoveron korotus vuoden 2017 alusta. Muutos on tarkoitus toteuttaa tasasuuruusena 36,50 euron perusveron korotuksena koko Suomen autokantaan. Ajoneuvoveroa olisi siis ollut tarkoitus korottaa joka tapauksessa fis-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

kaalisista syistä autoveromuutoksesta riippumatta. Kokonaisuutena nämä kaksi esitystä keventävät kuitenkin autoilun verotusta Suomessa vuodesta 2018 lähtien.

Muutoksen lisäksi esityksellä muutetaan käytettynä maahantuotavien ajoneuvojen verotusta — ja tämä muutostarve johtuu siis EU:n tuomioistuimen uusista ratkaisuksista, jotka muuttivat tuomioistuimen vuonna 2006 omaksumaa ja Suomessa sittemmin vuoden 2008 ympäristöperusteisessa verouudistuksessa noudatettua linjaa. Ehdotus merkitsee sitä, että käytettynä tuotavista autoista ei voida kantaa verouudistuksen jälkeenkään enempää veroa kuin sitä on jäljellä samanlaisen Suomessa aiemmin rekisteröidyn auton arvossa.

Arvoisa puhemies! Saavutetaanko tällä 200 miljoonan kevennyksellä sitten sitä, mitä sillä oikeastaan tavoitellaan? Se on varmasti kysymys, mitä olisi ja on syytä pohtia tarkkaan. Itse edustin ajattelumallia, jossa tämäntyyppinen alennus olisi ollut järkevämpää tehdä kertarysäyksenä. Silloin auton keskihinta olisi alentunut tällä 200 miljoonan kevennyksellä tuollaisen noin 1 500—2 000 euroa. Nyt kun se tehdään neljässä palasessa, auton hinnan muutos on vain muutaman sata euroa. Onko sillä aidosti sitten merkitystä autokaupan vilkastumiseen, on minun mielestäni tässä aika oleellinen kysymys. Mutta ymmärrän sen, että tämä rytmitettiin nimenomaan fiskaalisista syistä tällä tavalla.

Minun mielestäni on syytä pohtia myös sitä, olisiko jo aika Suomessa luopua autoverosta kokonaan. Autovero tuottaa Suomessa noin 1 miljardin verotuloja. (Eero Heinäluoma: Ja kaikista muistakin veroista vai?) En esitä sitä, että siitä luovuttaisiin. — Jos edustaja Heinäluoma keskittyy kuuntelemaan, kerron teille, miten tämä ratkaistaan niin, että verotulot eivät vähene vaan autokanta uudistuu. — Ratkaisu löytyisi ajoneuvoverosta. Meillä on Suomessa noin 3 miljoonaa autoa, ja ajoneuvovero on tällä hetkellä noin 200 euroa. Jos se korotettaisiin noin 350—400 euroon vuodessa, niin näin vuotuinen perusveron kokonaispotti nousisi nykyisestä 500 miljoonasta 1,5 miljardiin. Eli tällä tavalla ottaisimme kiinni tuon autoveron luopumisesta tulleen muutoksen. Aukko olisi siis täytetty, ja verotuotto olisi tämän jälkeen itse asiassa joka vuosi autokaupasta riippumatta vakaa ja vakio. Ja huomattava on sekin, että tämänkin jälkeen Suomessa ajoneuvovero olisi EU:ssa keskitasoa. Ja merkittävää olisi se, että silloin auton hankintahinta halpenisi, alenisi noin 7 500 euroa. Ja sillä olisi jo aidosti merkitystä siihen, että autokantamme lähtisi aidosti uusiutumaan ja autoista tulisi ekologisempia, autoista tulisi turvallisempia. Tämä nyt tällaisena ehkä tulevaisuuspohdintana, kun seuraavia askeleita mietitään. Tämä olisi kustannusneutraali malli.

Arvoisa puhemies! Meillä autoilun verotuksessa on tapahtumassa muutakin. Leasingjärjestelmässä on uhkia, jotka voivat osaltaan olla uhkaamassa myös suomalaista autokauppaa, ja monta muuta, jotka EU:sta tulevat, ja näitä pitää tarkasti seurata. Pitää muistaa se, että autoala Suomessa työllistää noin 30 000 ihmistä suoraan ja välillisesti 46 000.

**17.13 Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme aika usein käyneet tässä salissa keskustelua tästä autoverosta siinä yhteydessä, kun me olemme puhuneet hallituksen kokonaislinjasta sekä talouspoliittisesti että sitten arvovalinnoista. Silloin on tullut ilmi se, että vaikka sinänsä on varmasti hyvä, jos autoveroa on vara alen-  
taa, mutta käytännössä tässä on nyt syntynyt sellainen tilanne, että aina kun hallitukselta on kysytty, miksi eläkkeensaajien verotusta tehdään epäreilummaksi palkansaajaan nähden tai miksi maakunnissa vedetään junanraiteita rullalle ja tehdään aivan hölmöjä säästöjä, niin samaan aikaan riittää kuitenkin hallituksella tällä vaalikaudella 200 miljoonaa euroa autoveron alennukseen, mutta koskaan sitä rahaa ei riitä niihin arvovalintoihin, kun pide-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

tään huolta lapsista tai ikäihmisistä. Tästä me olemme käyneet hyvin paljon keskustelua. Pidämme myös erittäin huolestuttavana sitä, että nyt maakunnissa ollaan näitä raideyhteyksiä lakkauttamassa. Niinpä sosialidemokraateilla on tässä omassa vaihtoehdossaan tähän vastalause: säästäisimme osan autoveron alennuksesta, (Puhemies koputtaa) peruisimme ja käyttäisimme joukkoliikenteeseen.

**17.14 Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, en nyt kyllä nopeasti keksi oikeastaan yhtään veroa, jonka laskemiselle ei olisi jotain perustetta, jopa huutavia perusteita löytyy. Näin se sitten vain on, että kun jotain lasketaan, jostain muualta kerätään lisää, koska meidän pitää kuitenkin pitää poliisi toiminnassa, maanpuolustus pitää hoitaa, sekä yliopistot ja koulutus, ja vielä sitten pitää huolehtia toisistamme.

Arvovalintoja tehdään. Hallitus on tehnyt nyt sen arvovalinnan, että se panee tämän 200 miljoonaa tänne autoveron laskuun. Sitten se on kyllä valmis sanomaan, että rahat on loppu, työttömyysturvaan 200 miljoonan euron leikkaus, ja tämä aika järisyttävä, kyse on pienestä rahasta, VR:n ostopalveluiden lakkautus, joka tarkoittaa sitä, että VR joutuu lopettamaan junaliikenteen keskeisessä Suomessa — maakunnissa, arvoisat edustajat. Joten arvovalintoja tehdään myös tämän ratkaisun yhteydessä.

**17.15 Mika Lintilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Autoverotuksen linjauksia tehtiin jo 2000-luvun puolessavälissä. Eli silloin lähti periaatteessa tämä linjaus siitä, että me pyrimme tiputtamaan autoverotusta alaspäin ja viemään verotuksen painopistettä käyttöön. Tämä on ihan suoraa siirtymää siitä, ja onpa siinä tainnut olla aika moni puolue hallituksessa sillä ajalla, mitä tätä yleistä linjaa on käytetty. Tämä esitys jatkaa sitä linjaa. Näen sen, että meillä on kuitenkin ne peruseriaatteet, joita tällä haetaan: ympäristöystävällisyys, turvallisuus. Näitä samoja me olemme käyttäneet koko ajan, niin silloin kun olimme hallituksessa yhdessä kuin seuraavassa hallituksessa. Eli kyllä meillä nämä ihan samat argumentit ovat olleet.

**17.16 Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tätä ratkaisua leikkauksilla rahoiteta. Tämä on osa kokonaisratkaisua, minkä hallitus tekee verotuksen, talouden ja muun osalta, (Pia Viitasen välihuuto) — muistaen, edustaja Viitanen, että kuitenkin tämäkin hallitus valitettavasti joutuu ensi vuonna ottamaan 5 miljardia euroa uutta velkaa.

Edustaja Heinäluoma peräänkuulutti, että onko tämä arvokysymys, -valinta. No, siinä mielessä kyllä, että jopa teidän nykyisellä kannatuksellanne teillä täytyy olla perheellisiä duunareita esimerkiksi haja-asutusalueilta kannattajina, kyllä tämä on heille merkittävää, että voidaan ostaa uusi, parempi auto. Ja toinen arvovalinta on, totta kai, ympäristöasiat myös: tässä suositetaan vähäpäästöisiä autoja, saa siihen suuremman veronkevennyksen. Kyllä tämä esimerkiksi nyt näillä kahdella asialla on oikein hyvä arvovalinta.

**17.17 Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkihan ovat viime kädessä arvovalintoja, ja minusta tuntuu, että monet kansanedustajat täällä vannovat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimeen. Nyt meidän täytyy kuitenkin autoveron ja autoiluun liittyvien verojen kohdalla arvioida vähän, kuinka yhdenvertaista ja tasa-arvoista ihmisten elämä ja asuminen eri puolilla Suomea on. Jos minun käsitykseni on oikea, että jos minä täällä pääkaupunkiseudulla liikun, niin minä pystyn sen tekemään julkisilla kulkuneuvoilla ja ne oikeasti täällä toimivat. Minä maksan siitä 50—100 euroa kuussa, sitä tue-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

taan sekä kuntien kautta että valtion kautta. Mutta kun me menemme tuonne muualle Suomeen, julkinen liikenne todellisuudessa ei toimi, oma auto on pakollinen, se korvaa julkisen liikenteen. Kuinka oikeudenmukaista on se, että kumipyöräliikenteeltä, yleensä tieliikenteestä, kerätään lähes 8 miljardia veroa ja sinne palautuu joka kahdeksas euro todella heikkokuntoisen tiestön ylläpitoon? (Puhemies koputtaa) — Jatketaan kohta, kun seuraava puheenvuoro tulee.

**17.18 Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Auto, tämä pyhä peltilehmä, kyllä vain herättää jatkuvasti intohimoja. Vaikka nämä ehdotetut muutokset autoverolaissa ovat oikeansuuntaiset ympäristön ja ajoneuvokannan kannalta, myöskin näin ei ole tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa syytä ryhtyä alentamaan sellaisia verolajeja, joilla ei ole suoranaisia dynaamisia vaikutuksia. Autojen ominaishiilidioksidipäästöjen oletettu aleneminen huomioon ottaen keskipäästöisen auton vero noin puolittuisi vuoteen 2020 mennessä. Tämä on erittäin paljon tässä taloudellisessa tilanteessa.

Mielestäni hallituksen esittämä 31 miljoonan euron veroalentaminen ensi vuodeksi pitäisi sen sijaan kohdentaa sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat suoraan työllisyyteen ja sen kautta myöskin verotulojen kasvuun, ja tämän takia ehdotan, että autovero pidetään nykyisellä tasolla. Ja, puhemies, tämä tarkoittaa myöskin sitä, että ruotsalainen eduskuntaryhmä yhtyy vasemmistoliiton vastalauseeseen sen ponnen osalta, (Puhemies koputtaa) mutta kuten äsken kävi ilmi, eri perustein.

**17.19 Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta tämä on hieman ristiriitaista, että täällä perussuomalaiset samassa puheenvuorossa sanovat, että joudumme ottamaan lisää velkaa, mutta sitten samaan aikaan on kummallista, että löytyy rahaa, hupsista vain, 200 miljoonaa nimenomaan juuri autoveron kevennykseen tässä tilanteessa. Minä olen todella nyt hämilläni tästä perussuomalaisten asetelmasta muutenkin, nimittäin ei voi olla totta, että edellisellä kyselytunnilla perussuomalainen ministeri käyttää täällä puheenvuoron, että nyt on pakko leikata palkkoja, nyt on pakko leikata palkkoja. Toivottavasti me tässä salissa nyt muistaisimme sen, että politiikassa on viime kädessä aina kysymys arvovalinnoista, ja siksi esimerkiksi me sosialidemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissamme teemme arvovalinnat siten, että me tästä autoveron alennuksesta leikkaamme osan siihen, että me pystymme maakunnissa turvaamaan junayhteydet. Luulisi tämän asian kiinnostavan myös esimerkiksi keskustan edustajia, jotka varmasti (Puhemies koputtaa) ainakin puheissaan ennen vaaleja ovat kovasti pitäneet maakuntien puolta. Nyt käy päinvastoin.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Ja nyt edustaja Suutari vielä ja edustaja Taavitsainen ja sen jälkeen tämän keskustelun avaaja, edustaja Heinonen.

**17.20 Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eestilä puuttui tähän tasa-arvoisuuteen maakunnissa verrattuna esimerkiksi tähän pääkaupunkiseutuun, ja tämä autovero on siinä yksi sellainen tekijä, joka on aikamoinen erottava tekijä. Tänä päivänä uutinen Kainuun Sanomissa oli, että kun me olemme muuttaneet siellä jo paljon asfalttiteitä sorateiksi, niin nyt ei riitä kuin 2 kilometrille vain peruskorjaukset vuosittain, ja se kestää noin 2 000 kilometrissä tuhannen vuotta, ennen kuin saadaan uusittua edes ne tiet. Toivottavasti me saamme ajaa niillä autoilla siellä.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

17.21 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämä ajoneuvoveron korotus kohdistuu suoraan pienituloisiin, ajoneuvoa pakon sanelemina käyttäviin varsinkin meillä päin, itäisessä, harvakseltaan mutta kauttaaltaan asutussa Suomessa, jossa julkinen liikenne on paljon huonompi kuin pääkaupunkiseudulla ja nyt hallituksen toimin entisestään heikentyy. Monilla näillä pienituloisilla on käytössään hie-  
man vanhempi käyttöauto, jonka vero nyt siis nousee. Erityisesti eläkeläiset tarvitsevat näitä kauppa- ja apteekkireissuilleen. Vuotuiset ajokilometrimäärät jäävät pieniksi, mutta käyttömaksu nousee, toisin kuin hyvätulaisen omistamassa uudenkarheassa päästömanipuloidussa Škoda Octaviassa, jonka ajoneuvoveroa ei nyt sitten nosteta ollenkaan ensi vuonna, mutta samaan aikaan niillä ajetaan useita kymmeniä tuhansia kilometrejä vuodessa ja kulutetaan tiestöä ja kasvatetaan hiilijalanjälkeä monikymmenkertaisesti enemmän kuin vanhoilla autoilla. Pidän tätä epätasa-arvoisena kohteluna.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Edustaja Maijala vielä, ja sitten edustaja Heinonen.

17.22 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä meitäkin aluksi mietitytti, mikä tämä homma on, mutta nyt kun siihen asiaan on tarkemmin perehtynyt ja miettinyt tätä asiaa, niin kyllähän arvoina ovat tietyt ympäristöasiat, joita meidän pitää ihan rehellisesti alkaa miettimään: millä tavalla voisimme kehittää suomalaista työllisyyttä ja suomalaista ympäristöä. Ja siihen voisimme alkaa meidän omia energiavaroja käyttämään, löydettäisiin uusia ympäristöystävällisiä polttoaineita, että me voisimme todellakin saada meille tänne Suomeen työpaikkoja ja toimintoja. Ja nyt sitten kaikki nämä kulut kulkemisesta: minä tiedän, mitä on asua kaukana ja syrjässä, kun matkat ovat pitkät. Mutta emmeköhän me tällä kuitenkin pääse ihan järkevästi eteenpäin.

17.23 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallinen auto on arvovalinta, vähäpäästöinen auto on arvovalinta, ja myös se on arvovalinta, että me haluamme, että yhä useammalla suomalaisella olisi tuorempi auto, vähäpäästöinen auto, entistä turvallisempi auto. Ja sen takia tätä muutosta tehdään, että meidän autojen keski-ikä, joka on Euroopan korkein, 13,5 vuotta, saataisiin laskemaan. On ehdottomasti totta, niin kuin edustaja Lintilä totesi, että autovero on kuitenkin koko ajan kiinni siitä, paljonko autoja myydään. Mutta ajoneuvovero on vakaa, eli sieltä se tuotto tulee, niin kuin jo sosialidemokraattien ollessa hallituksessa on edetty, elikkä siirretty auton ostamisesta verotuksen painopistettä sinne käytön suuntaan. Tämä on ollut se iso kuva. Mutta kyllä varmasti sen tavoitteen pitää olla se, että Suomessa autoverosta päästäisiin lopulta eroon ja päästäisiin meilläkin samanlaisiin autonhintoihin kuin muissa Euroopan maissa.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Kerta kiellon päälle, edustaja Heinäluoma.

17.24 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Heinonen viittasi demarien linjaan ja aikaisemmin edustaja Lintiläkin puhui samasta asiasta, niin kyllä, arvон edustajat, täytyy kuitenkin tunnustaa se, mikä on meidän taloustilanteemme tällä hetkellä. Kaikki, uskon, ovat sitä mieltä, että mieluummin tietysti halvempia autoja ihmisille, ja mitä parempia, sen turvallisempia ja vielä vähäpäästöisiä. Mutta meidän



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

pääongelmamme on tämä hirveä työttömyystilanne, jossa me olemme. Ja sen takia — ja tässä yhdyin edustaja Wallinin puheenvuoron alkuosaan, jossa hän tämän erittäin hyvin sanoi — täytyy katsoa, mikä on meidän veropolitiikan painopiste. Mieluummin kevennetään työn verotusta, jota kautta syntyy uusia työpaikkoja, kuin tuontiautojen verotusta. Yksikään asiantuntija, jota olemme kuulleet — ainakin niin, että olen ollut paikan päällä — ei ole puoltanut tätä. Moni on sen sijaan ihmetellyt, (Puhemies koputtaa) miksi ihmeessä pannaan 200 miljoonaa tähän. Sen takia demarit esittävät, että pientä siivua tästä käytettäisiin maakuntien liikenneyhteyksien (Puhemies koputtaa) hyväksi ja VR:n ostopalvelujen mahdollistamiseksi.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Siirrymme listaan.

**17.25 Mika Lintilä kesk:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma, meillä ei ole varmasti eriävää käsitystä siitä, että maamme taloustilanne on erittäin haastava ja vakava ja siihen tulee sillä vakavuudella suhtautua, ja tuloverotuksen keventäminen on myös Sipilän hallituksen kärkiverotuksessa.

Oikeastaan edustaja Heinonen jo esitteli tämän lain, minkä ajattelin tuossa verojaoston puheenjohtajan roolissa tehdä. Mutta tässä oikeastaan nämä kolme pointtia, jotka ovat tulleet esille, ovat autoveron alentaminen, ajoneuvoveron nostaminen ja sitten näitten käytettyjen tuontiautojen verotustavan muuttaminen. Tätä on tietysti käyty, niin kuin on tullut jo esille, varmaan toistakymmentä vuotta jo läpi. Ja kyllä meillä haaste tulee olemaan se, että me olemme perustaneet, ihan järkevästi, autoveron päästöjen suhteen mutta teknologiakehitys ajaa koko ajan sitä alemmas. Me joudumme jossain vaiheessa rupeamaan miettimään sitä, mitä muutoksia me tulemme tekemään, koska tällä on edelleenkin hyvin vahva fiskaalinen vaikutus meille. Ja siinä oikeastaan on yksi syy siihen, että päätettiin kuitenkin tässä tiukassakin taloustilanteessa autoveroon lähteä, koska jossain vaiheessa todennäköisesti tulevat hallitukset joutuvat siihen reagoimaan.

Ja on tietysti sanottava autoalan kannalta se myönteinen asia, että tällä on arvioitu kuitenkin olevan noin 2 000—2 500:n uuden auton lisämyynti, ja kun otetaan tämä romutuspalkkio tähän mukaan, niin tällä hetkellä autopuolella on ihan kohtuullinen tilanne. Ei voi aliarvioida ja väheksyä sen työllistävää vaikutusta.

Sitten hyvin lyhyesti tämä tuontiautojen tilanne: Tässä uudessa säännöksessähän on se, että ei käytetyistä tuontiautoista kannettaisi veroa enempää kuin vastaavasta samaan aikaan Suomeen tuodusta. Siinä on tietysti se, että nyt ne ihmiset, jotka hakevat siihen oikeuksia, joutuvat tekemään sen itse, koska se olisi menettelytapana ollut hyvin raskas, että Tulli olisi ruvennut käymään läpi koko sitä verotusaineistoa, ja toisena syynä on se, (Puhemies koputtaa) että ei ole olemassa mitään tilitietoja näiltä henkilöiltä.

**17.27 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Arvovalinnoista puheen ollen nykyinen edustaja, entinen ministeri, Eero Heinäluoma esitteli melko tasan päivälleen kymmenen vuotta sitten täällä — taikka tuolla viereisessä talossa — varallisuusveron poistamisen kokonaan Suomesta. Sen tuotto oli silloin noin 120 miljoonaa euroa vuodessa. Nyt kun on kymmenen vuotta kulunut, se summa voidaan kertoa 10:llä ja on noin 1,2 miljardia, ehkä enemmänkin, koska se tuotti aikaisemminkin 150 miljoonaa. Mutta siis silloin ilman mitään vastiketta, ilman mitään perusteita, muuta kuin se, että siinä verojärjestelmäs-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

sä oli tiettyjä epäkohtia, sosialidemokraatit ajoivat varallisuusveron poistamisen kokonaan ja kerralla. Se oli kädenojennus 40 000 Suomen rikkaimmalle silloin, jotka ovat siis sen pitkälti toista miljardia saaneet tämän arvovalinnan perusteella näinä vuosina kääriä taskuihinsa.

Viime kaudellahan hallitus alensi yhteisöveroä 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Sille oli hyvät perustelut, koska taloudellinen tilanne on vaikea sinänsä eli työllisyysnäköymät ja -tilanne, mutta toisaalta kyllä se on osinkoja kasvattanut reippaasti, ja voidaan kysyä, onko se tuonut työpaikkoja, kun työllisyys- ja taloustilanne on tänä päivänä se, mikä on. Nämä ovat olleet sosialidemokraattien linja- ja arvovalintoja viimeisinä vuosina.

Nyt hallitus on valinnut sen arvovalinnan, että autoveroä alennetaan jonkin verran. Se kohdistuu niihin ihmisiin, jotka autoa tarvitsevat, niihin duunareihin, jotka tarvitsevat työssään tai muutoin elämässään autoa. Se on kevennys heidän tilanteeseensa ja lisää heidän ostovoimaansa muihin tarkoituksiin.

Tätä esitystä hallitus perustelee vahvasti ympäristötekijöillä, ja niin kuin mietinnöstä ja hallituksen esityksestä näkyy, tässä suositaan pieni- ja keskipäästöisiä autoja. Eli ympäristöpoliittisesti tämä on erittäin hyvä ja tarpeellinen linja tässä tilanteessa, kun ympäristöasiat ovat kaatumassa meidän päällemme hyvin voimakkaasti.

Toinen peruste on turvallisuus. Liikenteen turvallisuudesta meidän on koko ajan pidettävä huolta, ja tällöin turvallisuutta voidaan parantaa autokannan uusimisella. Meillä on varsin vanha autokanta, ja se on turvallisuusriski koko ajan. Eli tässä mielessä perustelut ovat hyvät.

Kolmas peruste on työllisyysperuste siltä osin, että erityisesti autoalaa koskien auto-kauppa on ollut heikkoa viime vuosina. Tällä pystytään turvaamaan autoalan työpaikkoja, välittömästi 30 000 alan työpaikkaa ja sitten välillisesti vielä 46 000. Merkittävä määrä. Kuinka paljon tämä vaikuttaa niihin, on tietysti aina arvio, mutta väittäisin, että yhtä paljon kuin sosialidemokraattien ajama varallisuusveron poisto kymmenen vuotta sitten.

Herra puhemies! Suomessa on Euroopan unionin korkein autovero, ja meidän on väistämättä tulevana vuosina alennettava autoveroä. Nyt hallitus on ottanut neljän vuoden tähtäimen ja tekee sen hallitusti niin, ettei tule kohtuuttomia — tai oikeastaan ei varmaan tule ollenkaan — markkinahäiriöitä, jotka tähän aina liittyvät. Siinä mielessä menettely on hyvin perusteltu ja viisas.

Minä arvelen niin, että sosialidemokraattienkin linja oli silloin kymmenen vuotta sitten — kun 2007 tulivat voimaan nämä edelliset autoveroä koskevat merkittävät uudistukset — se, että auton hankinnasta siirretään verorasitusta sen käyttöön. Se on ympäristöpoliittisesti oikein. Aluepoliittisesti se voi olla hankala menettely tai siitä löytyy ongelmia, mutta tämä on se linja, joka kuitenkin on valittu ja johon on hyvät perustelut.

Herra puhemies! Tämä esitys tässä muodossa ei ole mikään valtion verotulojen leikkaus, vaan tämä on perusteltu siirtymä autoverotuksen ja ajoneuvoverotuksen osalta siihen suuntaan, mihin on yleisesti haluttu mennä täällä Suomessa. Lisäksi totean, että autoveron tuotto kasvaa tällä, koska autojen myynti lisääntyy siitä. 2 000—2 500 uuden auton myynnillä lisätään liikenneturvallisuutta mutta ennen kaikkea myös autoveron tuottoa, ja se on otettava huomioon tätä uudistusta tai muutosta arvioitaessa.

Kaiken kaikkiaan ympäristö-, turvallisuus-, työllisyysperusteista ja niiden duunarien näkökulmasta, jotka pystyvät ostamaan uuden auton, kun se on hieman edullisempi, tämä on ihan perusteltu linja, ja tätä ei rahoiteta millään menoleikkauksilla.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Menemme puhujalistaa jonkun verran eteenpäin.

**17.34 Simon Elo ps:** Arvoisa puhemies! Autoveroa kevennetään pienipäästöisiä autoja suosien neljän vuoden aikana 200 miljoonalla eurolla vuoden 2019 tasolla. Autovaltaisessa Espoossa tätä tervehditään ilolla! Autoalan Keskusliitto ja Autotuojat ry ovat todenneet, että hallituksen esitys tukee hyvin autokannan uudistamistavoitetta, liikenteen päästöjen vähentämistä ja liikenneturvallisuuden parantumista. Ja kun ajattelee, että esityksessä pienipäästöisiä suositaan, niin on tietysti syytä uskoa, että uusien autojen energiankulutus ja hiilidioksidipäästöt laskevat.

Arvoisa vasemmisto-oppositio, miksi ette usko asiantuntijoita? Onko yksityisautoileva espoolaisperhe niin suuri peikko, että ympäristön pelastaminenkin jää toissijaiseksi? Täällä ovat näköjään demarit jo melkein kokonaan kaikonneet, yksinäinen Harakka vielä siellä jaksaa olla paikalla, ja onhan siellä yksi vihreäkin, kaikki kunnia myös edustaja Vartialle siellä. Hallitus siis hakee tällä ohjaavaa vaikutusta, ja minun mielestäni se on erinomainen asia.

Jos sitten ajatellaan tätä itse veronalennusta näin taloudellisessa mielessä, yksityisen ihmisen kannalta, niin kun ajatellaan esimerkiksi Toyota Yarista, joka on yksi yleisimpiä, vero laskee noin 600 euroa tämän neljän vuoden aikana ja Ford Focusella sitten puolestaan noin 900 euroa. Kyllä minä näen, että näillä on, vaikka summat voivat kuulostaa pieniltä, sillä tavalla merkitystä, että se on rahaa, jonka perheet, duunarit ja ne kuuluisat kätilötkin voivat käyttää muuhun kulutukseen. Eli kyllä näen, että nämä rahat sitten valtion kirstuun jollakin toisella tavalla tiensä löytävät.

Autokauppiaatkin ovat toisaalta tyytyväisiä tähän uudistukseen nimenomaan siksi, että se on porrastettu. Edustaja Heinonen tuossa hieman sitä kritisoi. Itse näen, että se on tästä syystä välttämätöntä. Näin autokauppa käy mukavasti koko tämän neljän vuoden ajan eikä merkittäviä ja äkillisiä varastoarvojen alenemisiä pääse tapahtumaan.

Autoveron keventäminen tai jopa suoranainen poistaminen oli ennen vaaleja perussuomalaisen ohjelmassa ja Uudellamaalla myös omassa vaalikampanjassani tavoitteena. Tämän hallitus toteuttaa. Yleisesti ottaen ja tässäkin kysymyksessä on hienoa, että hallitus ottaa johtajuuden, ei pelkää ottaa sitä ja lähtee tekemään todellisia päätöksiä. Näin ollen onkin hyvä, kun nyt turuille ja toreille menee ja tilanne on maahanmuuton ja vaikean taloustilanteen osalta mikä on, että voi sanoa, että autoveron kevennys on yksi niistä perussuomalaisista peukalonjäljistä, mikä on ensimmäistä kertaa hallitusvastuussa ollessa saatu aikaan. Ja sitähän vain alleviivaa se, että edustaja Viitanen itkee niin kovin. Vallan menetys ottaa demareissa koville.

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Edustaja Eestilä seuraavana. Salissa ovat paikalla edustajat, jotka ovat pyytäneet puheenvuoron. Siksi en myönnä nyt vastauspuheenvuoroja, koska ne vain muuttaisivat sitä pyyntöjärjestystä, joka täällä listassa tällä hetkellä on. Siis menemme listan mukana, ja nyt edustaja Eestilä.

**17.37 Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Liikkuminen on ihmisten perusoikeus. Se on suoranainen välttämättömyys: ilman liikkumista ihminen ei pysty asioimaan, ja ilman liikkumista ihminen ei pysty käymään töissä. Sen takia, kun tämä liikkuminen on ihmisen

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

perusoikeus, minä tarkastelen vähän eri alueiden näkökulmasta autoveroa ja tätä liikkumista.

Niin kuin äsken puheenvuorossa totesin — ilman sen kummempaa vastakkainasettelua — pääkaupunkiseudulla julkinen liikenne toimii erinomaisesti. Helsinki on kansainvälisessä vertailussa yksi parhaita kaupunkeja, missä julkinen liikenne toimii. Ja jos täällä kuntalainen käyttää julkista kulkuneuvoa, niin häntä tuetaan sekä kunnan taholta että valtion taholta. Mutta sitten kun mennään kauemmaksi, muualle Suomeen, Itä-Suomeen ja Pohjois-Suomeen, niin oma auto on välttämättömyys. Julkinen liikenne joko toimii siellä huonosti tai ei toimi ollenkaan. Eli käytännössä ja todellisuudessa oma auto korvaa puuttuvan julkisen liikenteen.

Jos tätä tarkastellaan oikeudenmukaisuuden näkökulmasta, tasavertaisuuden näkökulmasta ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta, niin kuinka perusteltuna täällä jotkut kollegat pitivät sitä, että tieliikenteestä kerätään veroja lähes 8 miljardia? Siitä palautuu erittäin heikkokuntoiseen tiestöön alle miljardi, eli joka 8. euro. Pelkästään autoverosta ja polttoaineiden verosta kertyy 6 miljardia euroa, eli se, joka liikkuu Itä- ja Pohjois-Suomessa pakotettuna omalla autolla, joutuu valtavan veronkeräyksen kohteeksi. Se raha käytetään aivan muualle, eli kysymyksessä on selvästi tulonsiirto ja palvelujen rahoittaminen niiden ihmisten yksityisautoilusta, joille se on pakollista.

Tämä on aika mielenkiintoinen kysymys, ja tätä kannattaa hieman tarkemminkin pohdita. Silloin minun täytyy kyllä sanoa, että jos sosialidemokraatit haluavat verottaa näitä ihmisiä vielä enemmän kuin hallitus, niin sehän on selvä arvovalinta, se on syytä panna merkille. Minun mielestäni se verotus on tällä hetkellä todella liian suurta. Jotakinhan tälle pitää tehdä, ja tämä hallitus on edes jonkin verran nyt tekemässä sillä, että me alennamme autoiluun kohdistuvaa verotusta. Toki täytyy todeta, että tämä korvataan ajoneuvoverolla ja veneitten ja muitten veroilla osittain, mutta ei täydellisesti.

Jos me otamme esimerkin tästä romutusautokokeilusta: Rahat ovat loppu, me olemme eduskunnassa antaneet sinne 8 miljoonaa euroa rahaa, ja nyt rahat ovat jo loppu. Sehän on selvä osoitus siitä, kun me alennamme veroja ja sillä tavalla kiihotamme kauppaa, sillä tavalla kiihotamme markkinoita, työllisyyttä. Ja jos vähän katsotaan tätä saldoa, niin valtio on pannut tähän 1 000 euroa per auto ja jokaisesta autokaupasta se on saanut keskimäärin 3 000 euroa, ja minun käsitykseni mukaan valtio on saanut verotuloja takaisin tästä 8 miljoonan euron panostuksesta 24 miljoonaa, ja nettonahan se tekee laskennallisesti 16 miljoonaa. Minun mielestäni aika hyviä päätöksiä on eduskunnassa tehty. Lopputulemana on se, että ihmiset ovat pystyneet ostamaan turvallisempia autoja, jotka kuluttavat vähemmän ja ovat ilmaston kannalta parempia. Eli hyviä päätöksiä täällä on tehty, ja tämä autoverolennus on kyllä ollut välttämätön.

Mitä tulee sitten tähän autoverotukseen yleensä, niin kyllä minun täytyy tämän kehumisen myötä myös todeta, että autoverotuksella on Suomessa äärimmäisen synkkä historia. Se sisältää jäsenvaltiorikkomuksia, se sisältää lainvastaisuuksia, ja kaikkein erikoisin tilanne on, että Tulli on jo 15 vuotta tehnyt virheellisiä hallinnollisia päätöksiä, joihin kansalaiset eivät ole saaneet muutosoikeutta. Kertaakaan ei ole korkein hallinto-oikeus antanut muutosoikeutta kenellekään, jotta Tullin tekemä virheellinen hallintopäätös olisi hallintolainkäyttölain nojalla peruttu. Laki antaa siihen mahdollisuuden yli viiden vuoden määräajalla, mikäli perusteet ovat oikeita. Jos perusteiden pitää olla erityisen suuret, niin kuin laki määrää, niin en ymmärrä, miten voi jostakin löytyä suurempia perusteita kuin se, että kyseessä on jäsenvaltiorikkomus ja kyseessä on korkeimman oikeuden mukaan valtion va-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

hingonkorvausvelvollisuus? En usko, että kovin paljon suurempia ja tavallaan raskaampia perusteita löytyy, että ihmiset olisivat saaneet rahansa takaisin, jotka heiltä on lainvastaisesti ja Euroopan yhteisön säännösten vastaisesti kerätty.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä autoveron alennusta erittäin tervetulleena. Vaikka se onkin kohtalaisen pieni, siinä on selvä linja, jota meidän täytyy jatkaa, jotta Suomessakin ihmiset saavat sitten turvallisempia ja halvempia autoja ostaa.

Mitä tulee sitten tähän korkeaan verotukseen yleensä, niin kun täällä monet kantavat huolta siitä, että täällä kalliita autoja jotkut ostavat, niin täytyy muistaa, että kalliista autoista yhteiskunta saa paljon veroja. Jo nyt tapahtuu sellainen, että kun tämä autoverotus on liian korkea, niin ihmiset ostavat ulkomaille näitä kalliita autoja ja jokainen veroeuro jää Suomeen saamatta. Eli kateus vie kalatkin järvestä. Se toimii myös tässä autoverotuksen kohdalla.

Se, mitä täällä on esitetty näistä nollapäästöisistä autoista, on linjana erittäin hyvä, mutta se täytyy todeta puhuttaessa esimerkiksi sähköautoista, että ne eivät toimi tuolla pitkien etäisyyksien Suomessa. Silloin siinä tapahtuu semmoinen ilmiö, että jos niitä kohtuuttomasti aletaan suosimaan, niin silloin me jälleen törmäämme aika pahaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ongelmaan, sillä täällä sähköautolla pärjää mutta muualla Suomessa ei. Silloin tämä polttoaineverotus sinänsä alkaa olla väärä tapa kerätä veroa, niin että silloin on joka tapauksessa jotain muuta tehtävä. Se muuttuu joka päivä epäoikeudenmukaiseksi tavaksi tavallaan kerätä polttoaineverotuksen kautta veroa yhteiseen kassaan.

**17.44 Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies! Hyvät kuulijat! Edellinen edustaja päätti siihen, mistä minä aloitan, eli sähköautoista tulini tänne puhumaan. Öljypohjaisia polttoaineita käyttävät autot ovat sekä maailmanlaajuisesti että myös Suomessa merkittävä haitallisten hiilidioksidipäästöjen lähde. Jatkuvasti kasvava autokanta ylläpitää ja saattaa jopa lisätä näitä ongelmapäästöjä, vaikka kehittyvä teknologia onnistuukin vähentämään auto-kohtaisia päästöjä.

Merkittävän alun ongelmapäästöjen vähentämisessä voi tulevaisuudessa — ja jo tällä hetkellä — tarjota sähköauto, koska sen käyttövoima eli sähkö on päästötöntä, puhdasta ja ympäristöystävällistä. Sähköautosta ei aiheudu ajon aikana lainkaan hiilidioksidipäästöjä. Näin voidaan vaikuttaa tervehdyttävästi suurten kaupunkien huononevaan ilmanlaatuun ja yleisemminkin vähentää liikenteen päästöistä osaltaan johtuvaa maapallon ilmaston lämpenemistä.

Sähköautoista puhuttaessa tarkoitetaan akkusähköautoja, joiden kaikki ajamiseen tarvittava sähköenergia on varastoitu autoissa oleviin akkuihin. Sähkömoottori on energiatehokas, hiljainen ja yksinkertainen. Se ei tuota pakokaasuja eikä näin ollen hiilidioksidipäästöjä, ja sen käyttämä energia voidaan tuottaa uusiutuvilla energialähteillä. Sähköautojen käytöllä voidaan vaikuttaa siis tervehdyttävästi, ja se on erittäin tärkeää tänä päivänä. Sähköautojen rinnalla ympäristöystävällisenä pidetään myös niin sanottua hybridiautoa, jossa on kaksi eri voimanlähdettä.

Arvoisa puhemies! EU:n puhtaan liikenteen tavoitteisiin kuuluu sähköautojen infrastruktuurin rakentaminen. Komission direktiiviesitys sisältää maakohtaiset velvoitteet sähköautojen latausverkoston rakentamiselle. Lisäksi direktiivi muun muassa velvoittaa maakohtaisiin toimenpiteisiin sähköautoilun edistämiseksi. Sähköisiä ratkaisuja tukevalla liikennepolitiikalla voidaan alentaa liikenteen päästöjä ja parantaa kaupunkien ilmanlaatua pienhiukkasten vähenemisen kautta.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Suomessa sähköautojen yleistymistä aiotaan lähivuosina edistää muun muassa jakeluverkostoa kehittämällä, EU:n ajoneuvolainsäädäntöön vaikuttamalla, informaatio-ohjausta kehittämällä sekä tarpeen vaatiessa myös taloudellista ohjausta kehittämällä. Tavoitteena on, että sähköautojen ja muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus kaikista uusista myytävistä henkilöautoista olisi 50 prosenttia vuonna 2020 ja 100 prosenttia vuonna 2030.

Tein tuossa viime eduskuntakaudella lakialoitteen, jossa esitin autoveron poistamista sähköautoilta. Peräänkuulutin siinä myös erilaisia porkkanoita ja kannustimia, mitä muun muassa Virossa, Norjassa ja Tanskassa on käytössä. On ikävää, että tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys ei ota kantaa sähköautoiluun. Olisin itse suonut, että myös sähköautoveroa olisi tarkistettu. Se on toki tällä hetkellä matala — se on 5,0 — mutta sen voisi mielestäni kokonaan poistaa.

Tämä hallituksen esitys on hyvä, ja se antaa suurta jalansijaa sille päästöttömälle ja vähäpäästöiselle ja terveelliselle liikenteelle, mitä me toki haluamme. Me puhumme aina siitä, millaisen hiilidioksidijalanjäljen me jätämme jälkeemme, mutta ehkäpä joku päivä meillä on sellainen jalanjälki, missä myös sähköautot ovat mukana, ja sillä tavalla voimme innostaa, kannustaa kansalaisia siirtymään sähköautoiluun huolimatta siitä, että Suomi on laaja maa ja toki täytyy olla latauspisteitä ja autoteknologiaa tulee kehittää. Akkuteknologia kehittyy koko ajan, ja myös nämä kannustimet innostavat sitten näitä henkilöitä kehittämään parempaa teknologiaa.

**17.48 Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi puhui oikein kauniisti ekologiasta, ja tämä kun ei ole hänen puolueeltaan ihan tavanomaista, niin sitä kuunteli vaihteeksi oikein mielikseen.

Mutta kuten täällä salissa on todettu, autoveron kevennys tässä julkisen talouden tilanteessa on täysin vastuuton. Valtio heittää hukkaan 200 miljoonaa euroa vaalikauden aikana. Niitä ei ole varaa käyttää eläkeläisten asumistukeen, lasten päivähoitoon tai työllistämiseen. Ja edustaja Elo on kyllä menettänyt nyt uskottavuutensa valtionaloudesta, alijäämästä ja velkaantumisesta huolestuneena edustajana. Hallitushan elää velalla ja aikoo ottaa yli 300 miljoonaa euroa enemmän velkaa kuin tänä vuonna. Tämä autoveron alennus on siis tehty velkarahalla: otatte ulkomailta velkaa, jotta jotkut saavat ostaa uusia autoja pikkuisen halvemmalla.

Tässä on muisteltu 10 vuoden takaisia asioita. Voidaan sitten muistella ja ihmetellä vähän tuoreempia tapahtumia, että mistä tuli tämä äkillinen tarve laskea autoveroa — siis nimenomaan uusien autojen ostamisesta — tässä vaikeassa julkisen talouden tilanteessa. Mistä näin vastuuton ratkaisu syntyi? No, eräs puolue lupasi vaalien alla poistaa autoveron kokonaan. En nyt muista, oliko se ennen vai jälkeen sen, että puolue lupasi, että Kreikan piikki pannaan kiinni tai että maahanmuutto loppuu, mutta yhtä pyhä lupaus se joka tapauksessa oli. No, tässä on se ero, että Kreikan velat ja maahanmuutto kasvavat, mutta autovero kyllä tosiaan laskee. Mutta varsin kallis tämä peukalonjäljen hinta oli tälle erälle puolueelle — voisi sanoa, että heitä jopa jekutettiin.

Autoveron alennustahan kustannetaan ajoneuvoveroa korottamalla. Ne tavalliset ihmiset, jotka ajavat esimerkiksi maaseudulla huonoilla teillä isoilla autoilla, isopäästöisillä autoilla, ja joilla ei todellakaan ole varaa ostaa upouutta autoa, häviävät tässä kaupassa satoja euroja — tavallisia vähävaraisia suomalaisia. Sinänsä ajoneuvovero on ympäristön kannalta hyvä ja suosii esimerkiksi sähköautoja, jollaisella pääministerikin ajaa, mikä on hienoa ja edistyksellistä, mutta luulenpa, että tämän erään puolueen kannattajat eivät laittaneet

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

näitä vihreitä tavoitteita ihan kärkipäähän. Tämä eräs puolue siis teki omien kannattajiensa autoilusta kalliimpaa, ja nähtäväksi jää, kuinka kalliiksi se tulee tälle eräälle puolueelle.

Kuten sanoin, autoveron alennus on juuri tässä julkisen talouden tilanteessa täysin vastuuton. Samaan aikaan hallitus leikkaa joukkoliikenteen tukea sieltä, missä yhteydet ovat jo valmiiksi uhanalaiset, ja tällä tavalla toteuttaa muun muassa edustaja Eestilän ennustuksen siitä, että autoilu on ainoa vaihtoehto siellä, mistä joukkoliikenne loppuu. Tämä on itseään toteuttava ennuste. Siksi SDP on esittänyt, että osa autoveron alennuksesta sijoitettaisiin VR:n ostoliikenteen turvaamiseen. Sama hallitus, joka on täällä mainostanut olevansa kovasti kuunteleva ja neuvotteleva, ilmoitti saman tien tylästi — tämä kuunteleva ja neuvotteleva ministeri Stubb — että se ei käy. Me uudistamme tämän tarjouksemme joukkoliikenteen puolesta.

Ja vielä sähköautoista. Olin kovasti ilahtunut edustaja Juvosen puheenvuorosta, joka ei sekään ole ihan tavanomainen hänen viiteryhmästään. Ikävä tosiasia on, että sähköautot eivät ole yleistyneet Suomen teillä. Me kansanedustajat, jotka kuulumme tähän energiaremonttiryhmään, olemme esittäneet tavoitteen, että vuonna 2030 Suomen teillä on 200 000 sähköautoa. Sekin on vain 10 prosenttia koko autokannasta. Mutta tässäkin kohtaa on pakko sanoa, että hallitus ei edistä sähköautojen yleistymistä. Jo edellisellä hallituskaudella aloitettiin kampanja, jossa työ- ja elinkeinoministeriö tuki yritysten sähköautoliisinkiä antamalla 30 prosentin alennuksen. Nyt autoveron alennukseen oli toki varaa, mutta tähän tärkeään yksittäistoimeen, joka on täsmätoimi sähköautojen puolesta, ei riittänyt 5:tä miljoonaa tai alle sen. Tämä ohjelma on nyt käytännössä lopetettu, kun se oli vasta päässyt käyntiin.

Niin epätoivoisen ekologisilla perusteilla kuin tätä autoveron alennusta nyt tässä onkin puolustettu, täytyy todeta, että tämä hallitus ei kunnostaudu ympäristöasioissa mutta ei myöskään valtiontaloudellisessa järkevyydessä.

**17.54 Antero Vartia vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt tässä puhutaan autoilun verotuksesta ja puhutaan arvovalinnoista — kaikkihan täällä käytävä keskustelu ja täällä tehtävät päätökset ovat arvovalintoja.

Niitä voi tehdä myös omassa elämässä. Itse olen tehnyt arvovalinnan hankkimalla täällä puhutun sähköauton noin puolitoista vuotta sitten. Ja tällä kokemuksella voin sanoa, että se teknologia on todellista, se on olemassa olevaa. Sen lisäksi se on ylivertaista. Ne tehot, mitkä sähköautosta saa irti, ovat aivan toisenlaiset. Sähköauto on äänetön. Sähköautolla liikkuminen on hyvin halpaa. Niiden kantama kasvaa jatkuvasti.

Hallituksella olisi oiva tilaisuus vaikuttaa siihen, kuinka liikenne muuttuu puhtaammaksi. Liikenne on yksi merkittävimmistä päästölähteistä, ja liikenteessä me voimme vähentää niitä päästöjä nykyisellä teknologialla nopeasti antamalla niitä kannustimia kuluttajille. Kun Norjassa laskettiin sähköautojen verotus käytännössä nolleen, annettiin niille ilmainen pysäköinti, poistettiin tietulli ja annettiin niiden ajaa myös bussikaistalla, niin tämän jälkeen yli 100 000 euron Tesla rikkoi kaikkien aikojen myyntiennätyksen. Toki voidaan sanoa, että Norjassa on rahaa, mutta ei siellä kaikilla ole rahaa. Tämä on vain osoituksena siitä, että täällä tehdyillä päätöksillä on vaikutusta siihen, minkälaisen auton kuluttaja haluaa hankkia.

No, miksi sähköauto? Se on ihan selvää, että siinä ei kantama ole yhtä pitkä, sen takia, että sähköautolla voi ajaa pelkästään sen takia, että tuuli puhaltaa. Miksi sähköauto? Esimerkiksi sen takia, että jos koko Suomen liikenne muutettaisiin sähköllä kulkevaksi, sii-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

hen menisi vuositason noin 10 terawattituntia energiaa. Nykyään liikenne vie energiaa noin 55 terawattituntia vuodessa — sähköauto on valtavan paljon tehokkaampi. Sen lisäksi se on tarvittaessa puhdasta: se voi toimia säilönä esimerkiksi tälle tuulienergialle, mikä mahdollistaa sen, että siihen panostetaan paljon nykyistä enemmän.

Pyydän, että te hallituspuolueiden jäsenet olisitte kunnianhimoisempia sen suhteen, koska tällä esityksellä, mikä hallitukselta nyt on tullut, nollapäästöisten autojen verotusta ei lasketa ollenkaan. Puhuin paljon sähköautoista, mutta on nollapäästöisiä autoja (Puhemies koputtaa) muitakin, esimerkiksi biokaasulla toimivat autot, ja niillä on kantama riittävän pitkä myös maaseudulle. (Puhemies: Aika!)

**17.56 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Autoiluun liittyvät kulut — kyllä, hän me kaikki ne haluaisimme saada alas. Varsinkin meidän perheessä, kun ne kulut ovat meidän perheelle suurin menoreikä. Ensinnäkin hankintakulut ovat suurimmat. Sitten ovat vakuutukset, verot, polttoainekulut, korjaamiset, huollot. Koko ajan autosta on kuluja ja kuluja. Ja varsinkin jos on vanhempi auto, niitä kuluja on, sillä romua ei ole oikeasti köyhällä varaa pitää. Elikkä sen takia meidän olisi saatava mahdollisimman paljon uudempi autoja, joiden polttoainekulutus olisi vähäisempää, ja voisimme käyttää edullisempia polttoaineita, uusia polttoaineita, ympäristöystävällisiä polttoaineita, ja ennen kaikkea ne olisivat turvallisia uusia autoja. Mutta kyllä se aina mietityttää, että kun pienillä tuloilla eletään meidänkin perheessä — no, minulla on nyt pikkusen paremmat tulot täällä, mutta kulut ovat kyllä sitä luokkaa enemmän, mutta muidenkin perheenjäsenten osalta — niin pakko on olla uudemmat autot, jotta ne pystytään pitämään kunnossa.

Mutta minkä takia sitten asun siellä syrjässä? Monen olen kuullut sanovan, että tulkaa pois sieltä, teidän olette siellä vain ympäristöä pilaamassa ja joudutte suotta autoilemaan, tulkaa sinne, missä teillä on paremmat joukkoliikenneyhteydet. Mutta kun se sattuu olemaan niin, että me asumme minun mieheni suvun mailla. Me harjoitamme porotaloutta, maataloutta, metsätaloutta, eli elinkeinoja, joita ei pysty täällä harjoittamaan. Mitään niitä ei voi harjoittaa ilman että meillä on kulkuneuvot, jotka ovat luotettavat, ja me tiedämme, että varmasti me selviämme vielä samana päivänä hengissä takaisin sieltä luonnosta ja ympäristöstä.

Autokantaa nuorennetaan tällä päätöksellä. Siis helppoahan tämä ei ole, ja varsinkin tässä nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, tehdä tällaisia esityksiä ja näitä viedä sitten eteenpäin. Mutta tämä on pitkäjänteinen esitys kuitenkin. Kokonaisuudessaan verotus ei saa kannustaa autoromujen korjaamiseen, ja tämä vie ainakin siihen suuntaan oikealla tavalla tätä verotusta.

Sitten tästä liikkumisen verotuksesta: On realiteettia, että jos koko Suomi aiotaan pitää asuttuna, meidän pitää uskaltaa puhua yksityisautojen verotuksesta, yksityisautojen käytön kustannuksista. Joukkoliikenne ilman muuta on tärkeä asia meille kaikille, mutta siellä missä minäkin asun ei sitä aluetta joukkoliikenteellä pystytä mitenkään hoitamaan. Meillä kulkee se pari kertaa vuorokaudessa kouluauto, ja se on siinä. Esimerkiksi jos minä haluan tulla Rovaniemelle, reilun 200 kilometrin päähän, haluan tulla tänne eduskuntaan, niin ei sitä vain kuljeta joukkoliikenteellä. Minulla on pakko olla auto, luotettava auto, jolla minä sen välin kuljen.

Nyt sitten näistä eri verotusasioista meitä on peloteltu koko ajan sillä, että polttoaineve-  
rotusta nostettaisiin tai matkakorvauksia vähennettäisiin. Nämä ovat ne, joilla maaseutua tyhjennettäisiin.



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**18.00 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämä autoveron alennus on tärkeä askel oikeaan suuntaan. Suomessa myydään nykyään vuosittain vain hieman yli 100 000 autoa, missä on huomattava lasku 2000-luvun alkuvuosiin verrattuna. Tämän negatiivisen kehityksen seurauksena Suomessa onkin Euroopan vanhimmasta päästä oleva autokanta. Erityisesti tätä näkökulmaa vasten autoveron alennus tulee olemaan erityisen merkittävä. Kyse on paitsi taloudellisista myös ympäristö- ja terveysarvoista.

Autoveron alennus kohdistuu pienipäästöisiin, hiilidioksidia alle 140 grammaa per kilometri päästäviin autoihin. Tämä on ympäristöystävällisyyden kannalta erittäin oikeansuuntainen toimenpide. EU:n tavoitetaso on 95 grammaa per kilometri, minkä tavoitteen saavuttamista veromuutos tulee merkittävästi helpottamaan, ja se saavutettaneenkin vuoteen 2020 mennessä.

Autokannan uusiutuessa kohenee samalla liikenneturvallisuus olennaisesti ja onnettomuuksien määrä vähenee. Tätä kautta on järkevää olettaa saatavan säästöjä, kun onnettomuuksista aiheutuvat hoitokustannukset vähenevät. Inhimillisten kärsimysten pienenemistä on tietysti vaikea rahassa mitata. Tämän näkemyksen uskon myös edustaja Harakan jakavan esittämästään kritiikistä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Autoveron alennus toteutetaan asteittain neljänä vuotena. Tällainen asteittainen alennus tulee lieventämään markkinahäiriöitä ja mahdollistaa sen, ettei auto-kauppa hydy ostajien odottaessa veronalennusten voimaantumista. Huomionarvoista on myös se, että uusien autojen hinnanlasku parantaneekin autokaupan työllisyyttä. Tätä työllistävää vaikutusta ei missään tapauksessa pidä aliarvioida.

**18.02 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka tuossa puheessaan ihmetteli puheenvuoroani, mikä liittyi sähköautoilun edistämiseen. Mainitsi jokseenkin siten, että puheeni tuli epätyypillisestä viiteryhmästä. Minun on pakko kuitata nyt, ikävä kyllä hän ei ole enää tässä paikalla: edustaja Harakka ei ollut edellisellä kaudella täällä, kun tosiaan tein siitä lakialoitteen, jossa esitin, että autoveroa sähköautojen kohdalta alennetaan kuin myös käyttövoimaveroa alennetaan.

Minun mielestäni edustaja Savio sanoi tämän hienosti, minä mietin, mitä sanaa minä käyttäisin — terveysarvot. Kun asuin aikoinaan Helsingin keskustassa ja totesin huonon ilmanlaadun ja kauhistuin sitä tilannetta, mikä on esimerkiksi astmaatikoiden ja vanhuksilla, joita hoidin silloisessa työssäni, miten he kokivat sen ilmanlaadun, ja ajattelin, että tämä on sellainen asia, jonka puolesta meidän jokaisen tulee puhua ja tehdä niitä toimia. Sitten politiikassa, riippumatta siitä, minkä värinen pelipaita sitä päällä täällä on, hyviä asioita viehdään eteenpäin. Mielestäni tämä jos joku on erittäin tärkeää: että me saisimme pienhiukkaspäästöjä varsinkin kaupunkialueella vähennettyä.

Toki näitä porkkanoita on muitakin kuin se verotus, ja pääkaupunkialueella varsinkin sähköautot kyllä yleistyvät. On paljon kuitenkin vielä tehtävää. Muun muassa taloyhtiöitä tulisi tukea siinä, kun ne investoivat parkkipaikkaremontteihin, että ne olisivat valmiita myös mahdollistamaan sähköautojen latauksen jokaisessa ruudussa. Tämä on sellainen asia, että tästä olen saanut paljon yhteydenottoja niin edellisellä kaudella kuin myös tällä kaudella: että Helsingissä ihmiset, ovatko he sitten vihreitä, vai ovatko he sitten ekologisesti ajattelevia, haluaisivat siirtyä sähköautoon, tai jopa, että heillä olisi yhteinen auto taloyhtiössä. Näitä erilaisia malleja on hyvä kehittää. Sen takia me täällä olemme, että me teemme, huolimatta siitä, missä viitekehityksessä me täällä työskentelemme, hyviä avauksia.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**18.04 Markku Eestilä kok:** Arvoisa rouva puhemies! Minusta tässä autoveroalennuksessa on se hyvä puoli, että me alennamme vähäpäästöisten autojen autoveroja. Silloinhan se tarkoittaa, että nämä autot halpenevat ja silloin myös käytettyjen autojen hinnat halpenevat ja tällä tavalla autokanta uusiutuu ja nekin ihmiset, joilla ei sitten ole kovin paljon rahaa käytettävissä autokauppaan, pääsevät käsiksi turvallisempiin ja vähäpäästöisempiin autoihin. Kyllähän tässä tapahtuu monella eri sektorilla edistystä.

Täällä on noussut tämä sähköauto esille. Jos me kysymme autokauppiaalta tänä päivänä, mitä tapahtuu, niin aikamoinen ostopaine kohdistuu ladattaviin hybridiautoihin. Eli kyllä ihmiset jo markkinoitten näkökulmasta ovat valitsemassa sähköauton, tuon ladattavan hybridin. Meillä on pitkät etäisyydet ja vielä se infra, mikä liittyy sitten näitten puhuttaitten sähköautojen lataamiseen, on niin puutteellinen, että se ei voi vielä yleistyä kovin suuressa mittakaavassa, mutta joka tapauksessa ne tulevat, riippumatta siitä, mitä mieltä me olemme. Akkuteknologia kehittyy, autojen hinnat tulevat alaspäin, kun tuotekehitys menee eteenpäin. Kyllä tämä tulevaisuus on sähköautojen ja toivottavasti myös biodieselin, jolloin ainakin henkilöautoliikenteen kotimaisuusenergia-aste alkaa kolkutella jotakin 90:tä prosenttia. Silloin me olemme jo ikään kuin kauppataseen näkökulmastakin oikealla tiellä.

**18.06 Simon Elo ps:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää edustaja Majalaa hyvästä puheenvuorosta. Tämä on tämän meidän suomalaisen eduskunnan hieno puoli, että meitä on eri puolilta Suomea erilaisista taustoista, ja vaikka tällainen espoolainen kaupunkilainen juuri kehui autoveron keventämistä, niin aivan samaa mieltä voi olla myös Lapin edustaja, ja vieläpä tämä kaupunkilainen voi ymmärtää tässä Lapin edustajaa, kun oma äitini on Pellosta, Tornionjokilaakson varresta Lapista. Tämä on tämän kansanedustuslaitoksen hieno puoli.

Mitä tulee sitten tähän edustaja Harakan esittämään kritiikkiin, pidän kummallisena talouspoliittista kritiikkiä siinä suhteessa, että tuntuu, että sosialidemokraateille ei kelpaa mikään hallituksen esitys. Kyllä on tullut tällainen punainen ei-puolue vähitellen demareista. Se tuntuu tietysti jotain kansanosaa miellyttävän, mutta itse jaksan uskoa siihen, että tämän kolmen ja puolen vuoden aikana, kun tämä hallitus on toiminnassa ja linjaansa vie eteenpäin, kansa huomaa, että se on hyvä ja tuottaa hyviä tuloksia. Edustaja Harakka otti esille myös sen, että pitäisi panostaa ja heidän vaihtoehto-ohjelmassaan halutaan panostaa erityisesti julkiseen liikenteeseen. Se on hyvä. Ei siinä ole mitään ongelmaa hallituksenaan näkökulmasta. Kyllä mekin haluamme julkista liikennettä tukea ja sitä uudistaa. Mutta jos ajattelen itseäni ihan pohjoisespoolaisena, kuitenkin näin kaupunkilaisena, mutta pohjoisespoolaisena, niin kyllä meilläkin tällä hetkellä julkinen liikenne on, mutta kyllä se auttamattoman heikkoa on. Oma vaimoni kävi Vantaalla töissä tässä muutama vuosi sitten vielä, ja kolme tuntia olisi mennyt joka päivä bussilla kahteen suuntaan töihin. Eli kyllä meillä silloin oli se tilanne, että joko käyttää sen kolme tuntia bussissa joka päivä tai hankitaan yksityisauto, ja hankimme yksityisauton. Ei tätä voi näin ajatella vain, että pelkästään julkinen liikenne hoitaa sen tilanteen kuntoon edes täällä pääkaupunkiseudulla. Tarvitaan kumpaakin, tarvitaan uusia pienipäästöisempiä autoja ja sitten järkevää hyvin hoidettua julkista liikennettä.

**18.08 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä autoverolain käsittelyn yhteydessä oppositio näyttää nyt kantavan poikkeuksellisen vahvasti huolta maaseudun

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

joukkoliikenteestä. Se on tietysti ihan positiivinen ja myönteinen asia. Mutta kun olen asiantuntijoita kuunnellut tuolla maakunnassa, niin Seinäjoki—Haapamäki—Jyväskylä- ja toisaalta Tampere—Haapamäki—Keuruu-rataosuuksilla, joilta nyt henkilöliikenne ollaan lopettamassa, kaikilla näillä markkinaehtoinen julkinen liikenne tulee tilalle, joustava, linja-autoilla hoidettava liikenne. Yhteiskunta säästää. Ei tarvitse pitää junia siellä raiteilla, jotka ovat tietyssä paikassa, vaan linja-autot voivat ajaa sieltä, missä ihmiset ovat. Eli tämä on nyt ihan positiivinen uutinen, mitä ely-keskukset tuolla alueella ovat ilmoittaneet.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

### 4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jäteverolain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 35/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2015 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 4/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

*Keskustelu*

18.09 **Mika Lintilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aika harvoin pääsee esittelemään lakia, joka toivon mukaan on poistuva laki.

Tämä mietintöhän on siis valtiovarainvaliokunnan verojaoston yksimielinen mietintö jäteverosta. Ja miksi tämä on poistuva, niin meillä koko ajan tämä jäteongelma poistuu, koska kyseessä on siis kannustintyyppinen ympäristövero, jolla ensisijaisena tarkoituksena on ympäristötavoitteet ja se, että vähennetään jätteitten kaatopaikkakäsittelyä. Tälle on arvioitu nyt 3,5 miljoonaa ensi vuodelle tuottoa, ja sitten 5 miljoonaa eteenpäin, mutta tämä on aika vaikea arvioida, koska nyt jos katsotaan sitä kokonaisuudistusta, joka tehtiin 2011, niin sen jälkeen on puolittunut tämä jätteitten verotus. Eli voi sanoa, että kyseessä on verrattain onnistunut vero. Ja vaikka sitä nyt nostetaan, voi sanoa, että prosentuaalisesti aika paljon 55 eurosta 70 euroon tonnilta, niin me olemme kuitenkin edelleen alle EU:n jäteveron keskiarvon.

Tietysti pieniä puutteita tässäkin on, eli muovithan eivät sinällensä sisälly tähän. Tämä ei sinällensä kannusta mutta ei estäkään sitten muovin kierrätystä. Toivon mukaan siellä nyt päästään sitten uuteen tilanteeseen uuden orgaanisten jätteitten kaatopaikkakiellon vuoksi.

Se, mikä pikkasen asiantuntijakuulemisissa tuli tässä esille, oli tämä niin sanottu jätteen varastointi, koska nyt ollaan tilanteessa, että 3 vuotta voidaan verotta varastoida näitä jätteitä, ja tämä on aikaisemmin kuulunut Tullin puolelle, mutta nyt se on siirretty sitten ympäristöviranomaisten puolelle. Jaosto ja valiokunta halusivat tästä huomauttaa ministeriötä, että he tulevat yhdessä, Tulli ja ympäristöministeriö, sitten hoitamaan, että tämä valvonta tämän varastoinnin osalta tulee myös asianmukaisesti hoidettua.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**18.12 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Suomen jätelainsäädäntö lähtee liikkeelle siitä, että sen tulee kannustaa tuottamaan jätettä mahdollisimman vähän. Harvoin minä veroja olen kiittänyt, mutta nythän tämä kohdentuu suoraan siihen, että jätteiden määrää pyritään vähentämään sillä tavalla, että verot korottuvat. Ja vain silloin, kun se korotus on riittävä ja näkyvä, sillä on oikeasti merkitystä ihmisten käyttäytymiseen.

**18.12 Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallitusta on hieman moitittu siitä, että ympäristöpolitiikkaa ei ole mainittu hallitusohjelmassa niin voimallisesti kuin mitä voisi olla, mutta toisaalta meidän täytyy muistaa, että hallituksen ohjelma on strateginen ohjelma ja sitten hallitus toteuttaa sitä muilla tavoin käytännössä. Tämä esitys, vaikka tämä tietysti suurelta osin on perusteiltaan fiskaalinen, kuitenkin kertoo siitä, että hallitus harjoittaa vastuullista ympäristöpolitiikkaa, ja tässä kohdin nimenomaan jäteasioiden osalta. Tällä kehityksellä päästään siihen, että meillä ei lähivuosina enää jätettä synny, vaan tämä ruokkii jätteiden määrän vähentämistä.

**18.13 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Kankaanniemi tuossa äsken toi esille, niin jäteveron nosto on jälleen yksi johdonmukainen askel hallituksen politiikassa, joka toisaalta nostaa haittaveroja ja toisaalta laskee veroja, jotka edesauttavat työllisyyttä, kuten hallituksen esittämät tuloveron kevennykset esimerkkinä osoittavat.

Kuten näissä valiokunnan mietinnön perusteluissa todetaan, jätevero on leimallisesti kannustintyyppinen ympäristövero. Nythän jätevero nousee 55 eurosta 70 euroon tonnilta, mutta toisaalta on huomioitava, että jäteveron tuotto oli vuonna 2011 noin 64 miljoonaa euroa, vaikka jätevero oli huomattavasti pienempi tonnia kohti — siis jätteitä syntyi huomattavasti nykyistä enemmän. Tälle vuodelle tuottoarvio on 33 miljoonaa euroa ja tämän jäteveron korotuksen jälkeen ensi vuodelle vain 25 miljoonaa euroa. Tämä siis osoittaa, että jäteverolla on erittäin voimakas ohjausvaikutus, ja todennäköisesti se tulee lopulta syömään itsensä pois. Pidän tätä kehitystä äärimmäisen hyvänä, ja käsittääkseni myös oppositiolle tämä lakiesitys kelpaa tällaisenaan.

**18.15 Arja Juvonen ps:** Rouva puhemies! Esitys on hyvä. Täytyy kuitenkin kantaa huolta ja muistaa se, että kasvava jätevuori voi olla siellä omassa kodissa niille ihmisille, jotka eivät tiedä, minne sen jätevuorensa vievät, ylitsepääsemätön. He voivat miettiä sitä, että hinnat kaatopaikoilla ovat liian korkeita heille, ja siitä syystä jätettä päätyy myös luontoon. Eli tämä on pääkaupunkiseudulla, tämä on myös taajamissa ongelma, että keskeltä luontoa saattaa löytyä tällaisia kaatopaikkatyyppisiä paikkoja, mihin ihmiset ovat vieneet jätteitään. Tätä meidän täytyy seurata ja miettiä, millä tavalla me voisimme sitten puuttua ja saada aikaan sen, että jokainen ihminen huolehtisi sen jätteensä asianmukaisesti sinne kuuluville paikoille. Ja vielä: kuinka me oppisimme elämään sillä tavalla, että tuottaisimme sitä jätettä mahdollisimman vähän ja kaikki se, mitä tuotamme, olisi mahdollisimman paljon hyötykäyttöön menevää ja kierrätettävää, koska sillä tavalla me voimme tämän maapallon säilyttää. Muutoin me voimme todellakin miettiä, että kohta meillä on jätevuori takapihalamme.

Yleiskeskustelu päättyi.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 35/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### **5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kevasta, valtion eläketurvan rahoituksesta ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta**

Hallituksen esitys HE 21/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 6/2015 vp

#### *Ensimmäinen käsittely*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 6/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

#### *Keskustelu*

**18.16 Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö hyväksyttiin yksimielisesti. Tässä laissahan ehdotetaan säädettäväksi uudet lait Kevasta, valtion eläketurvan rahoituksesta ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta. Kevasta annettavaan lakiin näin ollen kootaan nykyisin kunnallisessa eläkelaissa olevat Kevan hallintoa, rahoitusta ja valvontaa koskevat säädökset. Tämä esitys liittyy vuonna 2017 voimaan tulevaksi tarkoitettuun eläkeuudistukseen, joka nyt on eduskunnan käsittelyssä ja josta jo on mietintö myös sosiaali- ja terveysvaliokunnassa annettu. Eli näin ollen nämä erilliset lait kootaan yhteen. Siis kuntien ja valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kevan palveluksessa olevien eläkkeitä koskevat eläkelait ehdotetaan yhdistettäväksi yhdeksi uudeksi julkisten alojen eläkelajiksi.

Tässä uudistuksessa tähän lakiesitykseen säädetään monia eri asioita. Muun muassa säädetään myös Kevan toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksista, samoin kuin hallituksen ja sen jäsenten kelpoisuusvaatimuksista. Tätä valiokunta piti asianmukaisena, että nämä tällä hetkellä Kevan johtosäännössä ja hallinnollisissa määräyksissä olevat säännökset saatetaan nyt sitten lain tasolle.

Valiokunta myös katsoi, että Kevan rooli lakisääteisen sosiaaliturvan toimeenpanijana ja merkittävien eläkevarojen hallinnoijana edellyttää toiminnalta läpinäkyvyyttä ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista. Siitä syystä todettiin myös, että nyt ehdotettavat säännökset muun muassa riskien hallinnasta ja sisäisestä tarkastuksesta ja valvonnasta vastaavat pääosin työeläkevakuutusyhtiöstä annettuun lakiin kuuluvia säädöksiä.

Hallituksen esityksen mukaan tulevaisuudessa Finanssivalvonnan vastuulla olisi Kevan rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa koskeva tarkastus ja sitten taas valtiovarainministeriö vastaisi Kevan toiminnan muusta valvonnasta. Tästä asiasta me kuulumme asiantuntijoita, ja myös talousvaliokunta lausunnossaan totesi, että näiden viranomaisien ja toimielinten valvontaan liittyvien oikeuksien ja vastuiden pitäisi olla johdonmukaisia ja tasapainossa. Talousvaliokunta huomauttikin, että valvonnan selkeys ja yksiselitteisyys olisi valvonnan kaikkien osapuolten etu. Näin ollen näyttää siltä, että esitys jättää valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan toimittaman valvonnan rajapintaan tällaista epäselvää tilaa, minkä suhteen sitten talousvaliokunta edellyttää, että säännösten toimuutta seurataan tiiviisti ja tarvittaessa säännöksiä selkiinnytetään.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta mietinnön antavana valiokuntana toteaa, että Kevan sijoitustoiminnan valvonnan pitää olla kattavaa ja mahdollisia sijoitustoiminnan ja hallinnon valvonnassa olevia rajapintoja pitäisi pystyä vähentämään. Ottaen huomioon nyt kuitenkin Kevan tulevan toiminnan luonteen ja hoidettavana olevien varojen määrän ja laadun näiden valvontaoikeuksien ja vastuiden pitäisi kyllä tulevaisuudessa muodostaa selkeä kokonaisuus, että tällaista epäselvää aluetta ei jäisi. Ja näin ollen sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tarpeellisena, että valvonnan toimivuutta selvitetään ja selvityksen perusteella laaditaan sitten mahdolliset sääntömuutokset.

Muutoin esityksessä ei ole isoja muutoksia, mutta kun myös Kevan hallintoelinten kokoonpanoa nyt ollaan tulevaisuudessa arvioimassa, niin näistä mahdollisista muutoksista näihin hallintoelinten kokoonpanoa koskeviin säännöksiin valiokunnan mielestä pitäisi selvittää, miten näitä voitaisiin nyt selkiinnyttää. Ja Kevan tehtävien nyt laajennuttua koskemaan myös valtiota, kirkkoa ja Kelan henkilöstön eläketurvan toimeenpanoa olisi valiokunnan näkemyksen mukaan lisäksi tarpeen selvittää valtion, kirkon ja Kelan edustusta Kevan hallinnossa. Eli tämä vielä jää sitten tulevaan työhön.

Näin ollen sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää muuttamattomina tämän hallituksen esityksen 2. ja 3. lakiesitykset ja tähän 1. lakiehdotukseen tulee teknisiä muutoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 21/2015 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

### 6. Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 21/2015 vp Arja Juvonen ps ym.

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

#### *Keskustelu*

18.22 **Arja Juvonen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät paikalla olevat edustajat! Lämmin kiitos kaikille teille ja niille myös, jotka ovat täällä olleet tänään paikalla, 105:lle, jotka allekirjoititte tämän tekemäni lakialoitteen. Ja kiitos myös heille, jotka edellisellä kaudella allekirjoittivat tämän lakialoitteen, sillä tämä aloitehan on toistoa viime kaudelta. Mutta kuten me kaikki tiedämme, tämä asiahan ei vanhene.

Katselin taaksepäin menneitä eduskuntakausia ja huomasin, että siellä on aikaisemminkin tehty lakialoitteita tämän asian puolesta ja vastaavanlaisia. Siinä mielessä monet ovat olleet sitä mieltä, että asioille olisi tehtävä jotakin, ja niin ovat myös kansalaiset ja yleinen oikeustaju. Kun kysyt kansalaiselta, mitä mieltä olet, että vastaavatko annetut rangaistukset muun muassa lasten törkeistä hyväksikäyttörikoksista sitä, mitä kuuluisi, he vastaavat, että "ei".

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Tässä lakialoitteessani esitetään, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalisten hyväksikäyttörikosten vähimmäisrangaistus korotetaan vähintään kahdeksi vuodeksi vankeutta elikkä samansuuruiseksi kuin törkeissä raiskausrikoksissa. Aloitteen tarkoituksena on lapsen aseman parantaminen asianmukaisemmalla rangaistuskäytännöllä sekä rangaistuskäytännön yhdenmukaistaminen törkeissä lapsiin kohdistuvissa seksuaalisissa hyväksikäyttörikoksissa.

Viime vuosien aikana on uutisoitu lukuisista tapauksista, joissa törkeästä seksuaalisesta hyväksikäyttörikoksesta on tuomiona tullut ehdollista vankeutta. Tämä johtuu siitä, että tuomittaessa törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä vähimmäisrangaistuksen mukaan rangaistus voidaan lähtökohtaisesti määrätä ehdolliseksi. Rikoslakimme mukaan törkeästä raiskauksesta vähimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Kun törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö kohdistuu lapseen, vähimmäisrangaistus on lievempi, vaikka rikoksen kohteena lapset ovat monin verroin aikuisia puolustuskyvyttömämpiä. Vähimmäisrangaistuksen korottaminen kahteen vuoteen törkeässä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä yhdenmukaistaisi rangaistuskäytäntöä törkeissä tapauksissa ja antaisi asianmukaisen viestin rikoksen todellisesta vakavuudesta, kun siitä ei enää voisi tuomita ehdollista vankeutta.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteellani tavoitellaan sitä, että törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkistetaan ja että rikoksista annettavat rangaistukset olisivat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Lakialoitteeseen sisältyvän ehdotuksen vaikutukset ovat yhteiskunnallisia. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten paheksuttavuus korostuu, sekä heidän perus- ja ihmisoikeuksiensa ja seksuaalisen itsemääräämisoikeutensa suojansa paranee.

Arvoisa puhemies! Meillä on myös tähän aiheeseen liittyvä kansalaisaloite tällä hetkellä eduskunnassa käsittelyssä. Kävimme siitä tovi sitten lähetekeskustelua. Oli hieno juttu huomatta, että kansalaisaloite tästä asiasta päätyi myös eduskuntaan. Lokakuun lopussa olimme Pohjoismaiden neuvoston istunnossa Reykjavikissa, ja oli hienoa saada pitää siellä puheenvuoro ja kertoa siellä suomalaisesta kansalaisaloitteesta.

Haluan kuitenkin tässä nostaa esille lakialoitteen ja kansalaisaloitteen eroa. Todellakin viime kaudella tein tämän lakialoitteen, se kävi siellä ministeriössä lausuntokierroksella. Ministeriö antoi vastaukseksen sen, että seurataan tilannetta ja tarvittaessa sitten tehdään vaadittavia muutoksia. Mutta vaikka lakialoitteessa olisikin se yli sata allekirjoitusta, aloitehan ei sen kummemmin etene eikä se lähetekeskustelun jälkeen, kun se sinne valiokuntaan on mennyt ja käynyt sitten ministeriössä mahdollisesti lausunnolla, siitä enää mihinkään etene, mutta kansalaisaloite etenee aina. Kansalaisaloitteessa kuunnellaan asiantuntijoita ja käsitellään pitkään. Se saadaan jopa vietyä eteenpäin. Meillä on täällä muun muassa tasa-arvoinen avioliittolaki, joka on edennyt lakiin saakka. Siinä mielessä minä mietin sitä, millä tavalla me voisimme kansanedustajien tekemiä lakialoitteita ja kansalaisaloitteita jotenkin yhdenvertaistaa sillä tavalla, että ne lähestyisivät toinen toisiaan, miten me voisimme saada tavallaan myös suuremman sijan kansanedustajien tekemille lakialoitteille.

Minusta on hieno asia nyt, että kun meillä on kansalaisaloite, niin sen tukena on myös tämä lakialoite, ja se tehostaa kyllä ja lisää tämän asian vaikuttavuutta. Meillä on myös hallitus, joka hallituskirjauksessa on myös ilmaissut tahtotilansa siihen, että muun muassa näihin rikoksiin liittyviä rangaistusasteikkoja tarkastetaan. Ja todellakin, kiitos kaikille, ketkä olette täällä ja pidätte puheenvuoroja. Asia on yhteinen, ja olen tosi onnellinen, että olemme tässä pisteessä. — Kiitos.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

**18.27 Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Juvosen kanssa sekä kansalaisaloite- ja lakialoittekeskustelusta että tästä lakialoitteen sisällöstä täysin samaa mieltä. Minun mielestäni nyt olisi tärkeää käydä eduskunnassa keskustelu siitä, millä tavalla kansalaisaloitejärjestelmää tulee kehittää. Meillä on tulossa ensimmäisen kerran jo hyväksytyn kansalaisaloitteen vastakansalaisaloite tänne, ja tällainen kierre saattaa syntyä, että jopa saman vuoden sisällä käsittelemme näitä useita kertoja.

Sitten toisena tämä, että meillä on tänään käsittelyssä kaksi lakialoitetta, joista kumpikin ovat saaneet viime kaudella yli sadan kansanedustajan allekirjoituksen. Eli enemmistö Suomen kansan valitsemista kansanedustajista kannattaa näitä lakialoitteita, mutta siitä huolimatta ne eivät eduskunnassa saa juuri minkäänlaista käsittelyä eivätkä arvoa. Minun mielestäni olisi oikeus ja kohtuus, että ne käsiteltäisiin vähintäänkin vastaavalla laajuudella ja perusteellisuudella kuin kansalaisaloitteet ja tehtäisiin niistä sen jälkeen myös mietintö. Mietinnön lopputuloshan voisi toki olla se, että asiassa edetään tai ei edetä ja sen jälkeen niistä äänestettäisiin.

Arvoisa puhemies! Minulla menee sen verran yli tuon 2 minuutin, että tulenko jatkaamaan sinne?

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Olkaa vain siellä.

Selvä. Kiitos, arvoisa puhemies! — Tähän lakialoitteen sisältöön. Myös viime kaudella pidin tästä puheenvuoron, ja haluan kiittää edustaja Juvosta ahkerasta työstä tärkeän asian eteenpäinviemiseksi. Me käsitelimme eduskunnassa hetki sitten allekirjoittaneen tekemää lakialoitetta, missä esitettiin, että raiskauksesta olisi tuomittava jatkossa aina ehdoton tuomio, ja tämä on hivenen sukua sille. Eli tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalisten hyväksikäyttörikosten vähimmäisrangaistukset korotettaisiin vähintään kahdeksi vuodeksi vankeutta eli enää tuota ehdollisen mahdollisuutta ei olisi, mihin niin usein tänä päivänä saamme törmätä.

Arvoisa puhemies! Toivon nyt vahvasti sitä, että eduskunta ottaa kansanedustajien tahdon kuuleviin korviinsa ja tämä lakialoite lakivaliokunnassa käsitellään sen arvoisella tavalla ja myös oikeusministeri Jari Lindström, joka on osoittautunut kohtuun ja järjen mieheksi, myös ryhtyy tässä ahkerasti toimeen ja saamme tämän asian lopulta korjattua.

**18.30 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Suomessa eduskunta säättää rikoksista rangaistusasteikot, joiden puitteissa riippumaton oikeuslaitos tuomitsee. Valitettavasti järjestelmämme on ryhtynyt elämään omaa elämäänsä vallitsevan oikeuskäytännön mukaan lainsäätäjän tahdosta riippumatta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että rikoksista ei suinkaan tuomita lainsäätäjän määräämän asteikon puitteissa, tai edes keskiarvon mukaan, vaan aikaisempien tuomioiden pohjalta käytännössä aina tietyistä kohdasta asteikkoa. Kyse on asenteista, ei laista — tähän haluan kiinnittää huomiota.

Meille on vakiintunut käytäntö, että esimerkiksi petoksista ja huumerikoksista annetaan tuomiot asteikon yläpäästä mutta henkeen ja terveyteen liittyvistä rikoksista asteikon alapäästä. Lyhyet ja jopa ehdolliset raiskaustuomiot ovat tästä ehkä surullisin yksittäinen esimerkki. Erityisesti väkivaltarikoksissa annetaan tuomiot usein asteikon lievästä päästä, mitä ihmisten on vaikea ymmärtää. Se loukkaa kansalaisten oikeustajua. Meille lainsäätäjille valitettavasti ainoa keino vaikuttaa tuomioihin on rikosasteikkojen minimituomion nostaminen.



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Nyt kyseessä olevassa lakialoitteessa halutaan lainsäätäjän toimesta varmistaa se, että törkeästä lapseen kohdistuneesta seksuaalisesta hyväksikäytöstä joutuisi aina ehdottomaan vankeuteen. Kukaan vastuullinen päättäjä ei voi olla sitä mieltä, että ehdollinen vankeustuomio on sellaisesta teosta kohtuullinen.

Arvoisa puhemies! Koska tuomioistuimet tuomitsevat näistä erittäin törkeistä rikoksista ehdollisia tuomioita, on lainsäätäjän velvollisuus varmistaa, että se ei enää ole mahdollista. Kannatan lämpimästi lakiesitystä ja toivon jatkoa tälle linjalle.

**18.32 Reijo Hongisto ps:** Arvoisa rouva puhemies! Seksuaalinen hyväksikäyttö ja raiskausrikokset ovat rikoksista julmimpia. Erityisen julma teko on, kun se kohdistuu avuttomaan ja puolustuskyvyttömään lapseen. Teon jälkeen uhri jää fyysisesti eloon, mutta usein henkisesti kuolee. Mitä nuorempaan lapseen teko kohdistuu, sitä pitempään hän kantaa kehoonsa ja ennen kaikkea mielessään teosta jääneitä arpia, arpia, joita kukaan ei lapselleen taikka läheiselleen soisi tulevan.

Oikeuskirjallisuudessa rangaistuksen päätavoitteeksi määritellään usein erityisestävyys ja yleisestävyys. Erityisestävyydellä tarkoitetaan sitä, että rangaistava eristetään määräajaksi yhteiskunnasta, jotta hän ei voi jatkaa rikollista toimintaansa. Yleisestävyydellä tarkoitetaan usein sitä, että rangaistus toimii ikään kuin varoittavana esimerkkinä muille: jos teet näin, saat tällaisen rangaistuksen. Normaali ihminen varoo rangaistuksi joutumista ja näin välttää tahallaan rikkomasta lakia.

Voimassa olevan lain mukaan lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan vankeutta vähintään vuosi ja enintään 10 vuotta. Edelleen voimassa olevan lain mukaan enintään 2 vuoden vankeusrangaistus voidaan tuomita ehdollisena, jolleivät erityiset syyt edellytä ehdottomaan vankeuteen tuomitsemista — siis pääsääntöisesti ehdollisena, elleivät erityiset syyt muuta vaadi.

Tällä keskustelun kohteena olevalla lakiesityksellä on tarkoitus muuttaa rangaistusasteikkoa niin, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten minimirangaistus olisi vähintään 2 vuotta vankeutta. Rangaistumaksimi pysyisi ennallaan. Jos eduskunta hyväksyy lakiesityksen, laki voimaan tullessaan toimii nykyistä lakia huomattavasti tehokkaammin erityis- ja yleisestävyyden kannalta tarkasteltuna.

Arvoisa rouva puhemies! Lakiesityksen allekirjoittaneena minä kannatan lakiehdotuksen hyväksymistä. — Kiitos.

**18.34 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö on murha, teko, josta Suomen rikoslainsäädännön mukaan on seurauksena vankeustuomio, ja lisäksi teko, joka ei vanhene.

Minulle soitti pari viikkoa sitten lappilainen ikäiseni naishenkilö. Hän kertoi siitä, mitä hän on saanut kokea. Se oli muuten hirveää kuunneltavaa. Hän sanoi, että kerro julki tämä hänen tarinansa, hänen asiansa, mistä oli kysymys. Hän kertoi, kuinka häntä silloin, kun hän oli 9—12-vuotias lapsi, käytettiin törkeästi hyväksi siihen saakka, kun hänen menkansa alkoivat. Hän kertoi, että heitä on lähipiirissä kahdeksan naishenkilöä, joita tämä kyseinen mies on käyttänyt hyväksi.

Rikos on vanhentunut nykyisen lainsäädännön mukaan, koska nykyisen lainsäädännön mukaan lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö vanhenee siinä vaiheessa, kun kyseinen henkilö, tässä tapauksessa naishenkilö, on täyttänyt oliko se 27 vai 28 vuotta, jompikumpi. Mutta tämä nainen kertoi minulle, että vasta 35-vuotiaana hän uskalsi avata suunsa. Hän ei ker-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

ta kaikkiaan ollut pystynyt tästä asiasta kertomaan eikä puhumaan mitään. Tämä oli todella järkyttävä tarina kuulla, miten tämä naishenkilö on nyt sitten vasta minun ikäisenäni, reilusti yli nelikymppisenä, päässyt erilaisiin hoitotoimenpiteisiin. Hän on käynyt sitten ammattilaisten kanssa hyvin paljon keskusteluja, että hän jaksaisi ja selviäisi. Hän ei muun muassa ole itse uskaltanut hankkia lasta sen takia, että hän ei pääse tästä ylitse, siitä, miten hänelle on lapsuudessaan tehty murha.

Miehen, joka tämän teki, joka teki tämän monelle lapselle, ei ole tarvinnut ikinä kärsiä tästä teostansa millään tavalla. Hän elää yhä normaalia elämää eteenpäin. Tämä mies sanoi tälle työlle, kun hän oli lapsi, että tämä tekee sinulle vain hyvää, et saa kertoa tästä kenellekään mitään, eikä lapsi todellakaan edes uskaltanut kertoa siitä kenellekään mitään. Ei hän voinut tietää, mikä on oikein ja mikä on väärin. Hän tiesi vain, että tämä tuntui jotenkin pahalta tämä asia. Myöhemmin tämän tytön isä sai kuulla tästä asiasta. Isä kysyi ensimmäisenä työltänsä, että mikset sinä ole ikinä kertonut tätä asiaa meille. Tyttö sanoi, että minä halusin suojella sinua, sillä sinä olisit käynyt nitistämässä sen miehen, ja isä sanoi, että minä olisin tappanut sen miehen, jos minä olisin tiennyt, mitä hän on tehnyt minun lapselleni.

Eli tämä tarina, jonka minä kerroin, tosin lyhennettynä siitä, oli se, mitä tämä tyttö itse kertoi, tai nainen, minulle omasta lapsuudestaan ja nuoruudestaan. Miten me pystymme nämä estämään — vähin on ainakin se, että pitää jokaisen ihmisen ymmärtää, että kyse on murhasta, kyse on teosta, joka aiheuttaa niin isot ongelmat ihmiselle, että siitä pitää olla myöskin riittävän korkeat rangaistukset. Se, että voi päästä ehdollisella tuomiolla tämmöisestä teosta, ei voi olla nykyaikaa. Ei tämmöisillä pienillä rangaistuksilla pääse eteenpäin. Pitää olla selvä viesti, miten tämän asian kanssa mennään eteenpäin.

**18.38 Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteessa esitetään, että lapsiin kohdistuvien törkeitten seksuaalisten hyväksikäyttörikosten vähimmäisrangaistus korotetaan vähintään kahdeksi vuodeksi vankeutta eli samansuuruiseksi kuin törkeissä raiskausrikoksissa. Aloitteen tarkoituksena on lapsen aseman parantaminen asianmukaisemmalla rangaistuskäytännöllä sekä rangaistuskäytännön yhdenmukaistaminen törkeissä lapsiin kohdistuvissa seksuaalisissa hyväksikäyttörikoksissa. Kiitän edustaja Juvosta tästä tärkeästä ja erittäin ajankohtaisesta aloitteesta.

Henkilökohtaisesti pidän aloitteessa esitettyä kahden vuoden vähimmäisrangaistustakin aivan liian vähäisenä. Ensinnä koska lapsiin kohdistuvat seksuaaliset hyväksikäytöt ovat äärimmäisen vastenmielisiä ja kuvottavia, ja toisekseen koska vankilamme ovat aivan liian hyviä paikkoja näille rikollisille, lähinnä vaikuttavat lomakohteilta. Toivon, että tämä rangaistusten koventaminen tapahtuu mahdollisimman pian ja muun muassa maahanmuuttajien kohdalla, jotka tekevät näitä suhteessa kantaväestöön paljon enempi, tuodaan lisää rangaistuksia seksuaalirikoksiin syyllistyneille: kohdistuvat ne sitten aikuisiin tai lapsiin, tulee lätkäistä heti karkotuspäätös ilman valitusoikeutta.

Kannatan Juvosen lakialoitetta.

**18.40 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tervehdin tätä lakialoitetta ilolla ja toivon myös vilpittömästi sen läpimenoa.

Kuten edustaja Juvonen toi avauspuheessaan esille, niin lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomittavien rangaistusten vähimmäistason nostaminen vastannee hyvin selkeästi kansan yleistä oikeustajua ja tahtotilaa. Lainsäädännön tehtävänä on suojata kaik-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

kein heikoimpien kansalaisten oikeuksia, ja mielestäni tämä korostuu erityisesti lasten hyväksikäytön osalta. Kuten edustaja Hongisto äsken toi ansiokkaasti esille, jää hyväksikäytöstä uhrille helposti elinikäiset arvet. Samoin edustaja Maijalan esittämä kertomus oli koskettava ja osoitti, ettei ehdollinen rangaistus ole tekijälle millään muotoa riittävä.

Arvoisa puhemies! Kiitän kaikkia lakialoitteen allekirjoittajia sekä tietysti erityisesti sen tekijää. Pidän äärimmäisen hyvänä kehityksenä sitä, että eduskunnan enemmistön tahtotilana näyttää yleisestikin olevan väkivalta- ja seksuaalirikosten rangaistusasteikon tiukentaminen. Vetoan vielä eduskuntaan, että se käyttää sille suotua valtaa ja hyväksyy tämän lakialoitteen. Se olisi omiaan kohottamaan koko eduskunnan arvovaltaa.

**18.42 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Esitetty aloite on todellakin samansuuntainen kuin tänä syksynä asiasta jätetty kansalaisaloite. Molemmat ovat kannatettavia.

Vaikka tuomioistuintenkin eräitä ratkaisuja voisi perustellusti arvostella, etenkin eräiden lievennysperusteiden soveltamisten osalta, niin pääasiallinen vastuu on kuitenkin meillä lainsäätäjillä. Eduskunnan on tämä asia viimein hoidettava kuntoon. Aloitteessa ei itse asiassa edes vaadita kovin suuria muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön, ainoastaan sellaisia, joilla poistetaan räikeimpiä epäkohtia.

Usein rangaistusten korottamisvaatimuksia vastustetaan säästösyillä, eli että ei saisi tulla liikaa vankeja. Tämän aloitteen hyväksymisellä vankilaan joutuvien rikollisten lukumäärä ei kuitenkaan nousisi kovin paljon, sillä nykyäänkin enemmistö törkeistä lapsen seksuaalisista hyväksikäytöistä on onneksi tuomittu ehdottomana. Silti edelleen näistä törkeistäkin tekemuodoista annetaan ehdollisia rangaistuksia. On oikeusvaltioon sopimatonta, että vielä vuonna 2015 on voitu antaa ehdollinen rangaistus esimerkiksi sellaisesta pitkään jatkuneesta seksuaalirikosten sarjasta, joka sisälsi myös sukupuoliyhteyden ja jossa uhri oli tekojen alkaessa 6-vuotias.

Omaisuusrikoksista on Suomessa historiallisesti annettu koviakin tuomioita. Tämä periytyy siltä ajalta, jolloin ihmisillä oli yleisesti ottaen vähän omaisuutta. Seksuaalirikoksia on tarkasteltu lähinnä sen mukaan, kuinka paljon fyysistä väkivaltaa teoissa on käytetty. Ei ole ymmärretty seksuaalirikosten erityisluonnetta ja niiden tuhoisaa vaikutusta ihmisen psyykelle. Lyhytkestoinenkin teko, josta ei välttämättä jää suoranaisia ruumiillisia vammoja, voi vammauttaa uhrinsa henkisesti lopuksi ikäänsä. Juuri niin kuin edellisessä puheessani sanoin, kyse on lapsen murhasta.

Jos rikoslakia joskus laajemmin uudistetaan, niin voisi olla syytä pohtia myös näiden rikosnimikkeiden mielekkyyttä. Sana "hyväksikäyttö" on kuitenkin hieman vähättelevä ja luo mielleyhtymän, että kyse on vain jostakin taputtelusta. Ainakin törkeimpien tekojen kohdalla voisi olla syytä puhua kuitenkin lapsen raiskauksesta, nämä teot kun ovat eräitä hirvittävimpiä rikoksia, mitä voi olla.

Kiitoksia edustaja Juvoselle tästä työstä, minkä olette tehnyt tämän aloitteen eteenpäinviemiseksi. Todellakin toivon, että valiokunta ottaisi tämän sillä mielellä käsittelyyn, koska valiokunta voi ottaa tämän sillä mielellä käsittelyyn, että tämä laki hyväksytään.

**18.45 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies ja hyvät edustajat täällä! Sydämen pohjasta lämmin kiitos kaikille teidän puheenvuoroistanne ja myös niistä kiitoksista, joita olette sanoneet. Kyllä huomaa, että tämä asia ja aihe on yhteinen. Liikuttavia puheenvuoroja oli myös, ja edustaja Maijalan puheenvuoro oli todella koskettava. Edellisellä kaudella, kun tämä aloite oli edellisellä kerralla täällä käsittelyssä, sain yhteydenoton eräältä äidiltä,

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

joka kertoi, että hänen tyttärensä oli itkenyt ja sanonut, että nyt minusta vasta tuntuu, että joku kuuntelee minua. Elikkä ihmiset olivat sitten löytäneet ja huomanneet sen, että asiaa oli viety eteenpäin. Toki en ole tässä ainoa, niin kuin jo sanoin, että jo vuosia sitten täällä on tehty monia monia aloitteita tähän asiaan liittyen.

Me voisimme myös miettiä sitä tulkintakysymystä, kun meillä on rikoslaissa siten, että alle 18-vuotiaaseen kohdistuva raiskaus on aina törkeä raiskaus, ja silloin siitä on se kahden vuoden tuomio. Sitäkin tässä olen miettinyt, että tulisiko sitten kaikki nämä törkeät hyväksikäyttörikokset tulkita raiskauksiksi. Jos se olisi näin, niin silloinhan tämä laki olisi jo voimassa. Elikkä niin kuin edustaja Maijala taisitte mainita tai joku täällä: hyvin pienillä muutoksilla me voisimme tämän asian korjata. Ja minusta tuntuu kyllä, että tahtotila meillä täällä on, ja se on sitten sitä lakiteknistä puolta, että millä tavalla tätä asiaa voidaan edistää.

Ja kyllä minun täytyy sanoa todellakin myös, että onhan se kansalaisten kansalaisaloite, jonka he toivat tänne, hieno ele. Eli he tarttuivat siihen asiaan, mikä ei välttämättä sitten meidän voimillamme täällä edennyt, he tekivät sen, että he toivat oman aloitteen, ja saivat sitten äänensä näin myös kuuluviin. Ja kyllähän se kansan tahto siitä aloitteesta läpi paistaa. Toivottavasti käsittelemme nämä nyt sillä tavalla, että saamme sitten hyvän lopputuloksen.

Mutta kiitos kaikille todella paljon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

### 7. Lakialoite laiksi ulkomaalaislain 79 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 7/2015 vp Eeva-Maria Maijala kesk

*Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

*Keskustelu*

18.48 **Eeva-Maria Maijala kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tämä ennennäkemätön turvapaikanhakija-aalto maahamme alkoi, niin laajaa ihmettelyä on herättänyt, miksei turvapaikanhakijoita voi heti työllistää ja jopa velvoittaa tekemään työtä, kantamaan vastuuta täällä olostaan.

Aloitteessani esitetään ulkomaalaislain muuttamista niin, että kansainvälistä suojelua hakeneella ulkomaalaisella olisi Suomessa oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa heti Suomeen saavuttuaan. Nykyään tällainen ulkomaalainen saa tehdä Suomessa ansiotyötä vasta tietyn aikarajan jälkeen. Tämä aikaraja on 3 kuukautta, mikäli hänellä on rajan ylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja ulkomaalaislain 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan. Muussa tapauksessa hänen oikeutensa tehdä ansiotyötä alkaa vasta 6 kuukauden oleskelun jälkeen.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Elämme todella vaikeaa taloudellista aikaa Suomessa. Me joudumme tekemään tällä hetkellä todella vaikeita leikkauksia. Meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa maksaa suurta määrää maahan tulevia, jouten olevia turvapaikanhakijoita, suurin osa maahanmuuttajista kun sattuu olemaan työikäisiä ja työkykyisiä miehiä. Kansalaisia on ihmetyttänyt, mikseivät turvapaikanhakijat voi Suomessa heti alkaa töihin. Mikäli nämä aikarajat poistettaisiin, ulkomaalainen voisi suojelua hakiessaan päästä tällöin heti ansiotyön piiriin. Tämä oikeus jatkuisi hänellä siihen saakka, kunnes turvapaikan hakemista koskeva prosessi on saatu päätökseen. Jos pakolaisstatus tai oleskelulupa myönnetään, jatkuisi työnteko-oikeus näitä koskevien säännösten nojalla. Jos taas lupaa jäädä maahan ei myönnetä, joutuu asianomainen henkilö tietysti poistumaan lupaprosessin päätyttyä ja työnteko-oikeuskin lakkaa.

Tämän lakialoitteen tavoite ei toteutuessaankaan toki poistaisi suurempia ongelmia, joita nyt on käsillä. Kuitenkin kun turvapaikanhakijoiden määrät ovat rajusti lisääntyneet, on perusteltua tarkastella turvapaikanhakijoiden työelämään pääsyä koskevia edellytyksiä. Yhteiskuntaan sopeutumisen kannalta työllistyminen on usein välttämätön edellytys. Maahanmuuttajien aktiivinen työnteko ja etenkin huonoimmin työllistyneiden maahanmuuttajaryhmien saaminen työelämän piiriin olisi omiaan myös vähentämään niitä jännitteitä, joita kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä on vaarassa syntyä. Kotouttamisessa juuri ensimmäiset kuukaudet ovat kaikkein tärkeimpiä.

Mielenilmauksissa on huudeltu yhtäältä, että Suomi sanoo tervetuloa, ja toisaalta, että rajat kiinni. Minä en halua toivottaa koko maailmaa tänne tervetulleeksi ilman ehtoja, enkä myöskään halua, että meidän rajat suljetaan. Haluan, että Suomeen tuleminen on hallittua. Olipa maahanmuuttaja sitten maahanmuuttaja tai turvapaikanhakija, niin olennaista on, että hän haluaa tehdä työtä voimiansa mukaan ja että hänelle myös annetaan siihen mahdollisuus.

Olen esittänyt aikaisemmin tässä myös turvapaikanhakijoille tehtävää työpakettia. Tein siitä toimenpidealoitteen. Se voisi muodostua erilaisista työllistämismalleista, joita voisi soveltaa esimerkiksi opiskelijoiden harjoittelujärjestelmistä, vajaakuntoisten työllistämisestä ja oppisopimuksesta, tämän tyyllisillä malleilla. Työllistetyt turvapaikanhakijat voisivat olla taustansa ja koulutuksensa mukaisesti työpaikoilla esimerkiksi oppipäivinä. Työsäoppimisajan korvausten ei tarvitsisi olla suuria, kuten ne eivät ole tällä hetkellä opiskelijoillakaan silloin, kun he ovat suorittamassa harjoittelua. Ovathan turvapaikanhakijat Suomen elämän opiskelijoita, harjoittelevat elämää Suomessa. Kielikoulutus voitaisiin hoitaa työn ohessa verkkokoulutuksena.

Ulkomaalaislakia koskevan hallituksen esityksen 28/2003 yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan: "Kansainvälistä suojelua hakevan työpanoksen hyödyntäminen on usein paitsi turvapaikanhakijan itsensä myös työnantajan ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaista. Työssäkäynti vähentää toimeentulotuen tarvetta tai poistaa sen kokonaan. Kansainvälistä suojelua hakevilla ei normaalisti ole oleskelulupaa eikä viisumia." Nämä perustelut ovat edelleenkin ajankohtaisia. Sen sijaan tässä samassa kohdassa säädetty aikaraja ei enää muuttuneessa toimintaympäristössä ole todellakaan tarpeellinen.

Tekemäni aloite ei saa olla houkute, koska niitä houkutteita ilmeisesti Suomeen on ollut jo tarpeeksi, vaan tämä aloite tulee kokea velvoitteena kantaa vastuuta omasta elämästään myös täällä Suomessa.

**18.54 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa varmaankin tarkoitetaan hyvää, mutta lopputulos ei välttämättä todellisessa maailmassa tule olemaan hyvä. Muutos

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

saattaisi tuoda perusteetta turvapaikkaa hakeville vielä yhden vetovoimatekijän lisää. Lähtömaihin voisi levitä huhu, että kaiken muun hyvän lisäksi Suomessa voi aloittaa työt saman tien. Työtä ja hyvä sosiaaliturva — lähtekää Suomeen.

Tiedossamme on, että valtaosa turvapaikkaa hakevista ei tarvitse suojelua, vaan he ovat paremman elintason perässä. Todellista suojaa tarvitsevien pitäisi integroitua nopeammin ja pienemmin kustannuksin suomalaiseen yhteiskuntaan. Kuinka heidän käy, jos luodaan ohituskaista kaikille muillekin?

Lakiesitykseen liittyy myös riski siitä, että kieltä osaamatonta työvoimaa käytettäisiin hyväksi ja poljettaisiin työehtoja. Meillähän ei tunnetusti ole työvoimapulaa vaan halpa työvoimapula.

Arvoisa puhemies! Kehotankin eduskuntaa pohtimaan vakavasti mahdollisia epäkohtia lakialoitteen käsittelyssä.

**18.55 Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Tässähän, mitä on esitetty, on kyse tietyllä tavalla työvoiman tarveharkinnasta luopumisesta. Hallitusohjelmaanhan kirjattiin, että "kun se on työllisyyden ja julkistalouden kannalta perusteltua, mahdollistaen yritysکوhtaisesti erityisosaajien työllistämisen nopeuttamisen, alueellisen ja alakohtaisen työvoiman turvaamisen sekä käytännön prosessien helpottamisen, EU-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkintaa on mahdollista lieventää." Ja silloin päädyttiin malliin, että ei kokonaan luovuta.

Tietyllä tavalla tämän edustaja Maijalan lakialoitteen yksi ongelma on nimenomaan se, että tämä kohtelisi eri tavalla niitä, jotka olisivat työtä tulossa tekemään ja sitten näitä ihmisiä, jotka ovat tulleet hakemaan turvapaikkaa ja joista nyt tietojen mukaan suuri osa ei sitä ole edes saamassa. Mutta ymmärrän sen logiikan, että työ on paras kotouttaja ja kielen osaaminen on paras kotouttaja. Moni, joka tänne on tullut ja turvapaikan sitten saanut, on kiitellyt sitä, että on päässyt nopeasti työhön. Ja on totta, että miksi pitää 3 tai jopa 6 kuukautta heitä tekemättä mitään. Se on pohdinnan arvoinen paikka.

Mutta on syytä myös ottaa vakavasti tämä edustaja Mäkelän esille nostama vetovoimakysymys eli että tämä ei toimisi sillä tavalla jälleen uutena vetovoimatekijänä, että pakolaisvirrat olisivat entistä kiivaampia tänne pohjoiseen, Suomeen.

**18.57 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kommenttina Heinoselle, että käsitykseni mukaan tässä ei ole kysymys hallitusohjelman tarkoittamasta tarveharkinnasta millään tavalla, vaan luvatta maahan tunkeutuvista henkilöistä, joita emme ole pyytäneet, tilanneet saattikka valinneet.

**18.57 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Kävin Kemijärvellä tapaamassa näitä turvapaikanhakijoita ja yllätyin siitä, että siellä, no, kaikkihan olivat nuoria miehiä, mutta oli myös ihan koulutettua väestöä siellä, ihan hyvällä englannin kielellä varustettuja henkilöitä. Ensimmäinen, mitä mietin siinä tilanteessa, oli se, että nämä pitää saada tekemään jotakin ehdottomasti, sillä se on vaikea tilanne meille kaikille, jos ne eivät tee yhteiskä mitään siellä. Toinen on se, että kun me kerta kaikkiaan maksamme sen 40—45 euroa vuorokaudelta siihen, että ne henkilöt vain ovat siellä, meidän olisi nyt oikeasti kehiteltävä toimintatapoja, työmenetelmiä, millä ne ihmiset saataisiin tekemään jotakin ja kerta kaikkiaan töitä. Töitä.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Samallahan meidän on muistettava se, että me emme saa missään tapauksessa heikentää nykyisten suomalaisten työllistymismahdollisuuksia. Meillä on ihan tarpeeksi työttömiä itselläänkin. Mutta kun meidän on nyt vastattava näistä henkilöistä, jotka ovat Suomeen tulleet, niin kyllä heidän pitäisi jollakin tavalla pystyä osallistumaan oman itsensä elättämiseen, niihin kustannuksiin, mitä siitä on. Ja sen minä kyllä ehdottomasti allekirjoitan, mitä tuli tässä esille, että vetovoimatekijä tämä ei saa olla Suomelle missään tapauksessa, ei missään tapauksessa. Mutta voisiko se olla semmoinen realisoiva asia, esimerkiksi se, että Suomeen kun tulee, niin täällä joutuu töihin? Ettei täällä pysty sen kun vain olemaan niin kuin lomalla, vaan täällä ollaan todellakin töissä.

**18.59 Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Maijalan kanssa eri mieltä tästä asiasta. Yhteiskuntamme kyky vastata kymmenientuhansien maahanmuuttajien ryntäykseen ei ole pelkästään joutunut koetukselle, vaan se on ylitetty roimasti. Jo nyt tänä aikana, ennen kuin tämä selvitetään, mitä on nyt tapahtunut, menee vuosia, ja mitä on nyt tulossa? Minkäänlaisia houkuttimia tänne ei enää tarvita niitä lisäämään. Minä en tunne sellaisia kansalaisia, joita ihmetyttäisi se, mikseivät nämä turvapaikkaturistit voi ryhtyä Suomessa heti töihin. Sen sijaan tunnen paljon kansalaisia, joiden mielestä meidän tulee sulkea rajat heti ja karkottaa jo tänne livahtamaan päässeet nopeasti. Meillä on satojatusiansia kantasuomalaisia työttömiä. Millaista työtä nämä kielitaidottomat, usein koulutamatottomat siirtolaiset, kuten vuohipaimenet, voisivat täällä tehdä? Ei täällä ole heille ammattia vastaavaa työtä. Tämä on mahdoton yhtälö.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka sellainen ihme tapahtuisi, että maahanmuuttaja löytäisi ihan oikeaa työtä, olisiko hänellä siihen halu? Meillä on niin höveli ja avokätinen järjestelmä, että kun kerran kaikki suomalaisen veronmaksajan selkänahasta näille maksetaan, miksi he vastaanottaisivat työtä? Hehän voivat elää jopa vuosikymmeniä sellaisilla tuilla kuin erityisesti Somalian kohdalla on jo nähty. Jos työtä kuitenkin löytyisi ja vieläpä työhalukkuutta, on syytä kysyä, hyödyttäisikö se yhteistä kassamme eli olisiko se oikeasti tuottavaa työtä? Kun maahanmuuttaja työskentelee maahanmuuttajien parissa vaikka jonkin sortin koordinaattorina, sillä ei yhteinen kassamme muuta kuin ohenee.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on kaksi ryhmää, joiden sopeutuminen Suomeen on ollut erityisen heikkoa: somalit ja irakilaiset. Vuosikymmenien kallis kotouttaminen ei ole tuottanut tulosta, joten on vaikea uskoa, että nyt tänne tulevat kymmenettuhannet henkilöt sopeutuisivat sen paremmin. Työtä ei ole suomalaisillekaan, miten sitten heille? Näkisin heidät kuitenkin mielelläni tekemässä jotain ilmaisen ylläpitonsa vastineeksi. Miksi maahanmuuttobisneksessä mukana olevat tahot, etunenässä SPR, jatkuvasti etsisivät vapaaehtoisia passaamaan näitä nuoria miehiä, jotka kuulemma kovasti kärsivät toimeettomuudesta? Miksi heiltä ei edellytetä, että siivoaisivat, petaisivat, tiskaisivat, pyyhkisivät vastaanottokeskuksensa itse? He voisivat tehdä myös yksinkertaisia pihatöitä eli haravoida, ja vähän ajan päästä varmasti sinne Lappiin tulee luntakin. Lumityöt kyllä onnistuvat pienellä koulutuksella.

Mikäli kaavailtu telttamajoitus toteutuu, toivon, että sijoituspaikka olisi vaikka Lapin laajat erämaat. Siellä olisi rauhaa ja hiljaisuutta, jota pommin paukkeesta ja kaikenlaisesta muusta suuresta hädästä kärsivät maahanmuuttajat varmasti kaipaavat, semmoista rauhaa. Erähenkistä tekemistä kyllä riittäisi.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

19.03 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Sanotaan nyt vielä, jotta ei jää väärää kuvaa pöytäkirjaan, kun edustaja Mäkelä puheeseeni viittasi: En tarkoittanut sitä, että tämä olisi nyt jonkinlainen jatko hallitusohjelman kirjaukselle, vaan toin sen esille, että hallitusohjelmaneuvotteluissa nimenomaan sovittiin tuo, mitä edellä kerroin, ja nyt tässä syntyisi tietyllä tavalla tällainen ohituskaista näille ihmisille, jotka tulevat tänne hakemaan turvapaikkaa. Eli heille ei olisi tarveharkintaa työn suhteen ja vastaavasti työn tarveharkinta säilyisi muille EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tuleville ihmisille. Se olisi jollain tavalla minun mielestäni ristiriidassa sen kanssa, että tänne olisi tulijoita tekemään työtä sellaisillekin alueille, missä ei välttämättä suomalaisia tahdo löytyä, mutta tuo lupaprosessi ja -järjestelmä on niin kankea, että esimerkiksi kuljetusalalle on ollut vaikea saada työlupia, ja sen tuossa omassa puheenvuorossani esille toin. Alleviivaan nyt sitä vielä, että on tarkkaan mietittävä, että emme synnytä järjestelmiä, mitkä ovat vetovoimatekijöitä.

19.04 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kommenttina edustaja Maijalalle ja edustaja Hakkaraiselle: Olisin itse varmasti valmis kannattamaan maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden velvoitetyötä ja vastikkeellista sosiaaliturvaa heille, mutta olen jo tässä toimessa tottunut siihen, että löytyy joku päivystävä professori tai dosentti, joka on valmis kertomaan, että se ei ole perustuslain mukaan mahdollista eikä se ole toteutettavissa.

19.05 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Kuuntelin Hakkaraisen puheenvuoron, ja täytyy sanoa, että niin mistä me olimme eri mieltä? Kun loppujen lopuksi tähän sanoitte, että olette sitä mieltä, että haluaisitte nähdä turvapaikanhakijat tekemässä töitä — ja niin minäkin haluan nähdä, ja siitähän tässä on kysymys. Te esitte ihan näitä työpaikkoja ja toimintoja — juuri niitä, mitä meillä on, eli meillä on töitä riittävästi. Ja siitä Lapin lummesta puheen ollen: kyllä meillä se 25 senttiä on jo lunta, että kyllä sinne lumenluontitöihin pääsee jo. Mutta se, mistä me olemme eri mieltä: Meillä on nyt jo kymmeniätuhansia henkilöitä tullut Suomeen. Emme me voi heitä nakata täältä ulos. Meidän on kannettava vastuu nyt niistä henkilöistä, jotka ovat meidän rajojen sisäpuolelle tulleet, eikä meillä kerta kaikkiaan tällä hetkellä ole varaa siihen, että me useamman vuoden heitä pidämme vain joutilaana, vaan kyllä meidän on ohjattava heidät mahdollisimman pikaisesti tekemään täällä jotakin. Ja eivät meillä saa säännökset olla siinä nyt sitten esteenä sille, että he täällä jotakin tekisivät, jos he haluavat ja pystyvät siihen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

### **8. Lakialoite laiksi tuloverolain 95 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Lakialoite LA 9/2015 vp Stefan Wallin r

*Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.



## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

### 9. Lakialoite laiksi rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 14/2015 vp Timo Heinonen kok ym.

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

#### *Keskustelu*

19.07 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö on kuin murha, josta jää henkiin. Seuraukset ovat usein äärimmäisen tuhoisia ja vaikuttavat uhriin kaikilla elämänalueilla. Rikoksen vanhenemisaika lapsen törkeässä seksuaalisessa hyväksikäytössä on nykyisin enimmillään 20 vuotta. Tämä on ongelmallista hyväksikäyttöä kokeneiden kannalta, koska on tyypillistä, että asia unohtuu tai unohdetaan jopa vuosikymmeniksi.

Kun lapsi joutuu vakavan väkivallan uhriksi, lapsi ottaa käyttöönsä erilaisia suojamekanismeja. Kokemus väkivallasta voi olla sietämätön, ja lapsi torjuu tapahtuman pois mielestään erilaisin keinoin. Lapsi voi niin sanotusti päättää unohtavansa tapahtuneen eikä puhu asiasta kenellekään. Lapsi voi myös dissosioida, mikä tarkoittaa mielen ja kehon irtaantumista toisistaan. Lapsi ikään kuin katsoo sivusta, mitä hänelle tapahtuu.

Lähes aina lapsi kokee syyllisyyttä tapahtuneesta ja kokee itse olevansa siihen osasyylinen. Hyvin usein myös tekijän uhkailut tai manipulointi vaikuttavat pieneen lapseen. Mikäli lapsi yrittää kertoa tapahtuneesta jollekin ja lasta ei uskota, hän voi kokea, ettei kehenkään tässä maailmassa enää voi luottaa. Valtava häpeä tapahtuneesta saattaa myös estää kertomisen kokonaan.

Uhri unohtaa usein hyväksikäytön tai ei ymmärrä yhteyttä huonoon oloonsa ennen kuin jokin tietty elämäntilanne laukaisee menneisyyden muiston. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi oman lapsen syntymä, avioero tai tekijän kuolema. Uhrit, joilla hyväksikäytön kokemukset ovat olleet unohduksissa tai asiayhteyttä ei ole ymmärretty, ovat pääsääntöisesti 30–60-vuotiaita.

Lapsena koettu seksuaalinen hyväksikäyttö on erityisen tuomittava rikos, siitä tänään olemme jo toisen lakialoitteen käsittelyssä puhuneet. Seuraukset ovat usein hyvin tuhoisia. Hyväksikäyttö vaikuttaa minuuden rakentumiseen ja kehittymiseen, identiteetti vääristyy, ja sen joutuu rakentamaan joskus jopa kokonaan uudelleen. Hyväksikäyttö voi pahimmillaan kestää koko lapsuus- ja nuoruusajan. Uhri voi tapahtuneen johdosta huonosti ja oireilee monella tavalla. Seurauksia ei aina osata yhdistää lapsuudenaikaisiin tapahtumiin.

Tyypillisiä seurauksia ovat muun muassa itsesyytökset, viha itseä kohtaan, syyllisyys, häpeä, pelko, alkoholin tai muiden päihteiden väärinkäyttö, muistikatkokset, erilaiset fyysiset vaikutukset ja psykosomaattiset kivut, syömishäiriöt, työkyvyttömyys, vaikeudet ihmissuhteissa sekä seksuaaliset ongelmat. Vaikka asia yritetään painaa unohduksiin, se elää

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

uhriksi kaiken aikaa voimakkaana, selittämättömänä pahana olona. Hyväksikäytön seuraukset voivat olla järjestyttäviä, vaikka teot olisivatkin olleet näennäisesti pieniä.

Mikäli lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö ei vanhenisi rikoksena koskaan, antaisi se yhteiskunnallisesti tärkeän viestin asian vakavuudesta. Rikoksen vanhenemattomuus tarkoittaisi myös 28 ikävuotta täyttäneille mahdollisuutta hakea itselleen oikeutta siinäkin tapauksessa, että raastavasta asiasta on vaiettu nuoruusiässä.

Tämä esittelemäni ja tekemäni lakialoite on toisinto vaalikaudelta 2011—2015. Silloin tämän tekemämme lakialoitteen allekirjoitti 108 kansanedustajaa. Lakialoite ei siitä huolimatta Suomen eduskunnassa eikä oikeusministeriössä edennyt. Sen takia tänään haluan uudistaa tämän lakialoitteen, ja minun mielestäni riittävä vahvike sille on edellisen vaalikauden 108 allekirjoittajaa. Emme ryhtyneet uudelleen keräämään nyt tästä eduskunnasta tuota enemmistöä, vaan viestin pitää olla yksiselitteisen selkeä ja sen pitää olla riittävä.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen laiksi rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta. 8 luku, Vanhentumisesta, 1 §, Syyteoikeuden vanhentuminen: Oikeus syyttää rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on elinkautinen vankeus, ei vanhennu. Sama koskee oikeutta syyttää lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Helsingissä 16. päivänä lokakuuta 2015, kansanedustaja Timo Heinonen.

**19.13 Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kansanedustaja Timo Heinonen, kiitos siitä, että myös te uusitte tämän tärkeän, edellisellä kaudella jo tekemänne ja jättämänne lakialoitteen. Ja rohkeaa ja hienoa toimintaa on myös se, että ilman tätä sadan allekirjoituksen määrää se aloite on hyvin tärkeä ja kulkee näiden muiden rinnalla, niin kansalaisaloitteen kuin tämänkin kanssa, koska kyllä se juuri näin on, että se signaali edellisellä kaudella on jo annettu ja sen täytyy myös näkyä siinä, miten asiaa käsitellään.

Kerroitte tuossa tämän aloitteen taustan ja sitä mietitte, kuinka tämä lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö vanhenee. Mitä siihen voi muuta sanoa kuin että eihän se saisi vanheta. Kyllähän ihmisen elämänsäkaari ja elinkaari on niin pitkä ja siihen mahtuu erilaisia vaiheita ja muistikuvia, ja missä vaiheessa elämää muistikuvat pomppaavat mieleen. Että sitä pitäisi kunnioittaa, ja ne henkilöt, jotka ovat toista ihmistä kohtaan väärin tehneet, pitäisi saattaa siitä teostansa vastuuseen.

Olen itse työskennellyt hyvin pitkään vanhustenhoidossa ja hyvin varhaisessa vaiheessa, urani alussa, ymmärsin ja huomasin sen, että ihmisillä on paljon erilaisia asioita ja salaisuuksia sydämensä päällä kannettavana. Me emme tiedä, mitä kaikkea monet ihmiset ovat joutuneet kokemaan. Kohtasin sellaisia hoidettavia, että mielessä kävi, että onkohan jotakin pahaa joskus tapahtunut, koska ihmiset vielä hyvin iäkkäinäkin reagoivat, vaikka eivät välttämättä muistaisikaan, vaikkapa hoitajan kosketukseen, ja kun yritettiin mennä pesulle tai tehtiin jotain muuta hoitotoimenpidettä, niin se ahdistus ja paha olo ja sellainen kuva, että toinen tekee väärin, oli niin ilmiselvää.

Kiitos, Timo Heinonen, ja toivotan onnea lakialoitteellenne.

**19.15 Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite valmisteltiin viime kaudella yhdessä edustajakollega Tuomo Puumalan kanssa, ja hän on myös toisena allekirjoittajana tässä kanssani. Lisätään se vielä eduskunnankin pöytäkirjaan. Silloin teimme tämän lakialoitteen kanssa aika pitkän ja perusteellisen työn. Muun muassa tapasimme henkilöitä, jotka ovat olleet tukihenkilöinä tällaisten vakavien lapsiin kohdistuneiden seksuaalirikosten kohteeksi joutuneille, ja sen seurauksena sain itselleni esimerkiksi tällaisen "Hy-

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

väksikäytetyt — selviytyjät kertovat", Visa Kuusikallion ja Katri Kuusikallion tekemän kirjan, ja kyllä ne tarinat ovat sellaisia, että ne laittavat meidät kansanedustajat kyllä toimimaan. Tuntuu siltä, että nyt on liian paljon näitä asioita, jotka itse asiassa eivät kohtaa millään tavalla yleisen oikeustajun kanssa: ne tuomiot, mitä niistä tulee, taikka tässä tapauksessa se, että tuomiota ei edes voida antaa tehdystä rikoksesta, ei edes siinä tilanteessa, että tekijä myöntää, ja tämänkin tyyppisiä tilanteita esille nousi, missä olisi nimenomaan yhtenä prosessin osana ollut se, että olisi päästy viemään maaliin tietyllä tavalla se vakava rikos. Se olisi myös ollut sille tekijälle oikein, mutta jossain tapauksessa hän itsekin sitä toivoi, ehkä osana anteeksiannonkin hakemista, mikä tällaisessa tilanteessa kyllä on hyvin vaikeaa.

**19.16 Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä ovat muun muassa Majjala ja Juvonen puhuneet niistä elinikäisistä traumaista, mitä tässä tapahtuu. Ja ihmettelen kyllä... Otetaanpa esimerkiksi se Tapanilan joukkoraiskaus. Siellä istunnossa läsnä olleet naispuoliset sukulaiset ja ystävät näyttelivät keskisormeansa, ja saatiin ehdolliset tuomiot. Mitä sillä on merkitystä, tämmöinen lappu? Ei se normaaliin elämään vaikuta mitään. Kyllä nämä rangaistukset on saatava samalle tasolle kuin millä tehty rikos on.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

### **10. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 neljänneksi lisätalousarvioksi**

Hallituksen esitys HE 101/2015 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 5-6/2015 vp

*Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Lisätalousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Lisätalousarvioaloitteet lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

### **11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 103/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2015 vp

*Mietinnön pöydällepano*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

## Pöytäkirja PTK 63/2015 vp

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

### **12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 48/2015 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2015 vp

*Mietinnön pöydällepano*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

### **13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi integroidun kasvihuonekaasujen seurantajärjestelmän eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurikonsortion (ICOS ERIC) oikeushenkilöllisyydestä ja osittaisesta verovapaudesta Suomessa**

Hallituksen esitys HE 67/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2015 vp

*Mietinnön pöydällepano*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

### **14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi säteilyturvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 60/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2015 vp

*Mietinnön pöydällepano*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

## **Pöytäkirja PTK 63/2015 vp**

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

### **15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä**

Hallituksen esitys HE 87/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 10/2015 vp

*Mietinnön pöydällepano*

**Toinen varapuhemies Paula Risikko:** Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

### **16. Seuraava täysistunto**

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 13.11.2015 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen